

SALONTŪ KRAŠTA žmuoniū atsėmėnėmā

2013 m. rugpjūtė 5–16 dėnuoms Kretinguos muziejus organizava etnografėnė ekspedicijė Kretinguos rajuona Salon-
tū ėr Imbarės seniūnėjuos. Žemaitiu kalbo (kretingiškiu puotr-
mė) bova ožrašėnėjėmė senū žmuoniū atsėmėnėmā, pasa-
kuojėmā aple XX amžiaus pėrmuos posės žemaitiu maista,
darbus, pasilinksmėnėmus, drabužius, ūkininku ėr somdėniū
santikius, Ontruojė pasaulėnė kara ėr puokarė metu ivykiaus.
Ekspedicijė vaduovava Kretinguos muziejaus Etnografėnė
skirėiaus vediejė VASĖLIAUSKIENĖ NĖJUOLĖ. Karto so anou
ekspedicijuo dalėvava 2013 metās Klaipėdas universitėtė lieto-
viu ėr etnokultūras studėjės bėngusi KASPARAVIČATĖ AUŠRĖ-
NĖ ėr RAPALIS AURĖMS. Pruojekta riemė Lietuvos Respubli-
kas kultūras ministerėjės Kultūras riemėma fonds ėr Kretinguos
rajuona savėvaldībė. Dali ožrašėtu atsėmėnėmu, pasakuojamu
spausdinam žornalė. Kretingėškė planoun spaudā parėngtė, at-
skėro leidėnelio ėšleistė vėsa ekspedicijės medžiaga.

IŠKAIMAGĪVENĖMA

SENS PASVEIKĖNĖMS

Onkstiau bova: „Tegol bus pagarbints“, vo ne „Laba dėina“. Vo
atsakis: „Par omžios amėn“. Bet tas bova jau senė.

*Pateikiejė Rėikienė Agripina, gėmusi 1936 m., gėvenonti Laiviū
kaimė. Ožrašė Kasperavičatė Aušrėnė*

KUOŽNUOS DĖINUOS VALGĖ

Vėsas gaspadėnė lioub lėis varškies sūri. Īpėls daugiau saldė
pėina, mažiau rūgšta, ĩtropins seniau lėita sūrė. Pėina sokaitins. Je
nuoriejė solėitė dėdėlė skani, rėibi sūri, dar lioub ĩdies smetuona,
kiaušiu. Ka jau varškė sotrauks, sopėls anou i sūrmaiši ėr gerā
sospaus. Sūris toriejė būtė pakėits, kad narūgto. Tuoki kiaušės,
smetuono paskaninta, geltuona, graži galiejė neštėis ėr i veselė.

Puosninkams – spėrgėnė, cėbolinė.

Lioub mals agounas agounu pėinou. Buočielis, ĩsėdiejės agounu

i poudieli, lioub trins so medėnio brūklio (tuokio kap kuošė grūstė),
soks, soks, somals, ėšsunks, ožpėls vondėnio ėr viel ėšsunks.

Pri bolviu ar žėniū kuošės kuoks bova skuonis!

Kanapiu pasies po ciela daržieli. Kanapiu sieklas lioub noplaus,
pakepins, biški ĩdies mėltu, paskou so brūklio mals. Tuokė spėrgė-
nė valgiem so vėrtuoms, naskostuoms bolviems.

Mamunėlė (baba) vėrė vėina dėina bolvinė (i anou, ba bolviu,
diejė ėr mėltu), šotinė (i anou mėltu nadiejė), batvėninė, kor dar
diejė ėr tarkoutu rauduonūju batvėniu. Bolvinė bolvės pjaustė stombė,
šotėniou bolviems lioub nupjaus tik galus, batvėninė bolvės pjaus-
tė ėš gala ėlgās pagalės.

Mesa lioub rūkītė kamėnė koknie, katėla kabėna ont ouša.

*Papasakuojė Stonkienė Aldiuona, gėmusi 1935 m., gėvenonti Jou-
dupienu kaimė. Ožrašė Vasėliauskienė Nėjuolė*

Vakarė sosėplaus stuotkus, rītmetie ožsėkors ogni, vėrs posrītė,
daugiausė kuošė, dėrbs mėrkala (šmakala), sopjaustīs lašėniū kres-
neliem. Bliūda – ont stala, rūgšta pėina – kelės torielkas, ėr vėsė –
pri kuošė.

Vuobėlie bava pakabints sens nuorags. Gaspadėnė i anou lioub
paskombins; vėsė žėnuojė, kad rėk ėtė valgītė.

Buočios toriejė 40 aktaru žamės, lioub daug somdītė, apsies dė-
dliausis stals; kėik bolviu reikiejė priskostė! Pajies – ės darboutėis.

*Papasakuojė Jeblonskienė Regina, gėmusi 1939 m., gėvenonti
Salontūs. Ožrašė Vasėliauskienė Nėjuolė*

Rīta meta posrītė – posėnė kuošė. Nuskostas, ėšvėrtas bolvės
sokrioš, ĩdiesi rogėniu ėr pūrėniu mėltu, ĩpėlsi vondėns, katramė
vėrė bolvės, pėina, maišont pavėrinsi. Padėrbs mėrkala, ĩdies sme-
tuona ar lašėniū prikeps, ėr švėisi.

Pėitams – buruokinė, bolvininė, kopustinė so meso. Pavakarė
lioub padies pėina, dounas, svėista, sūrė, sūdītu a rūkītu lašėniū.

Vakarė – grocės kroupinė, makaruoninė (lioub pasėdėrbtė ma-
karuonu).

Kuoki lioub bus skani douna! Rėks anou ėlgā minkītė. Kol šėr-
dės pradies geltė, tol minkīsī, pakol švarės ronkas palėks, ba kuo-
kiuos tešluos. Douna raugėna trīs dėinas. Par talkas lioub sojjetė
dounas pu kelis kepalus. Dabar trašas maun.

*Papasakuojė Daukšienė Elėna, gėmusi 1925 m., gėvenonti
Jakštātiu kaimė. Ožrašė Vasėliauskienė Nėjuolė*

DOUNAS KEPĖMS

Kāp rėk gera douna ėškeptė?

A kāp? Ėškūlė javus, rogius ėškūlė, tujau ėšvalėj grūdus, vež i
malūna, somal, parvež. Tujau pat i tuokė gelda diejė, vondėns pilė,
plėkė, maišė, diejė kvīnu, droskas ė dā papėlduomā lioub bolviu
katėlāti ėšvėrs. Sokrioš, ka gera tešla būtom, i tus mėltus, i ton
tešla ĩdies bolviu, ka būtom skanesnė douna. Ė minkīs so ron-
kuoms tou tešla. Ė minkīs tol, pakol ronkas bus švarės, nebkėbs
ont ronku nikuokė tešla. Vo tuokart douna lioub bus gera.

Vo kąp rėk pasėdarītė gera rauga?

I bliūda tsėdėk mėltu, tsėpėlk vondėns, biški čiut čiut droskas, cokraus biški ė palaiķik šėltā puora treta dėinū, kol raugs ėšės so kaupās.

Vo a rėk ėšplaktė?

Rėk. Paskiau ded mėltus, plak, minka, bulvės ėšverd, kuošė tuo-kė sotrėn. Ka jau ėšrūgst tas raugs, ka jau vėsa tou tešla minkā, tuokart idėdi bolvės ė viel minkā. Ka praded rūgtė, rėk ķėik palėktė. Toukart tuoks dėdelis pečios bova. Pakors tievs pečio, lioub po šė-šis, septīnis kepalus ėškeps ož karta. Dėdelė kepalā – ne kąp dabā. Dėdelė šeimā savaitė lioub ožteks. Kāp priėt, ka baig, tēp ė kep.

A būtėnā tuo cukraus rėk dietė?

No, kad praded, kad tas pėrms raugs, paskiau ne, paskiau nebde. Paskiau, ka jau tories pėrmōji rauga, nikuokiū raugu lioub nebdaŗis. Tuo gelduo, kor lioub minkīs, tēp jau nebėšgrondīs gatavā ėištā, palėks pri seinu prikėbosės tuos tešluos. No, tumet ė viel lioub dies mėltus, maišīs, taisīs ė palaikīs.

Kāp šindėin użtaisis ton rauga, vo jau rīt ī pėlns raugs, trauk, mīnkik ė kep k douna. Tor būtė tēršts raugs. Šaukšto rėk ėšminkitė ton pėrmōji rauga.

Keinuo darbs ī mīnkitė douna?

Mamas, vākū, soaugusiu, panū, šeimīninkės, muotinas, kartās – ė vira.

Dounas vėsumet bova ont stala?

Lioub būtė.

Tas grūdielis ėrgi Dėivolelė sokorts?

No kąp ne?! Dieva duovėna. Dieva duovėnas vėsas ī.

Papasakuojė Abrutienė Stepanėjė gėmusi 1933 m., Abrutis Sėmuons, gėmės 1934 m., gīvenou Erlīenu kaimė. Ožrašė Kasperavičatė Aušrėnė

Esat gera šeimīninkė?

Ne, jug... Ka kas kor papasakuo, tēp, soženuom ė dėrbam. Ėe īr pėnkė ķėluogramā vagorklu, īr stėklėnė cokraus, stėklėnė acta, stėklėnė aliejaus ė trīs šaukštā droskas, ė vėins indielės tuomata. No vuo, sopjauštiau ė priš gala – tris galvelės ėesnaka. Sokaitėnau, tēp pėnkīuolėka-dvėdėšimti mėnotu ė sokruoviau. Ėe dar dariau vagorkus so pamiduorās, cėbolės. Mielenės ī gerā akims, bet

rėk valgītė. No jau lioub sakītė, ka mielenės akims ī patės geriausės. Avietės ī, ka temperatūra pakėlst. Erbeta rėk ėšsėvėrtė ė tū patiū šakieliu tsėdīetė, paskiau – ougu. Ėšprakaitouji. Dā lėipas žėidū gali idietė.

Papasakuojė Buividienė Rasa, gėmusi 1942 m., gīvenonti Joudupienu kaimė. Ožrašė Kasperavičatė Aušrėnė

Vo pagrindėnė erbeta bova tuoki... Cokra lioub padegins valguo-mamė šaukštė bliekėnie, no ė diesi i ondėni. Ė kuokė skani erbeta lioub ėšės! Roda, poiki erbeta ė skuoninga lioub būtė. Ė daugiau tuokė erbeta ka lioub taisīs, tā jau vaišiams, ka kas ėš gėmėniū atvažiūs. Idies i šaukšta cokraus ė lašieli ondėns – vėrins tamė šaukštė.

Papasakuojė Abrutienė Stepanėjė, gėmusi 1933 m., Abrutis Sėmuons, gėmės 1944 m., gīvenou Erlīenu kaimė. Ožrašė Kasperavičatė Aušrėnė

MUOTRĖŠKU TVARKA

Ne, mama nelioub sakīs nieka. Lioub sakīs tievou, kąp ėe būsi so tuokiuom grindim naplautoom. Ė ons ėr ėšės sopikėis.

Vīrams kėtėp atruoda?

No, no. Vo mums rėk šlapintė, rėk plautė.

Kāp longus rėk novalitė?

No, lioubam valitė ė tus longus, plausem so vondenio, notrinsem so kažkou tėnās; aš nabžėnau. Lioubam trintė, paskiau tsėnėšė viedra vondėns. So stėklėne a so kuokio somtio... Ė lėisi ont tuo longa vondėni. Nobiegs vėskas, vėskas tēn nobiegs švarė. Tik tou atsėmeno, ka lioub laistītė, nopėltė, ka būto švarė, ka blėzgieto, ka vėskas nobiegtu.

Kāp rėk pouda ėššveistė?

No, ī sūnkė. No, dabā, ka ī priemuoniū, nabieda, dabā ī vėsuokiū tū trėniekliū, dabā jau ėštrintė gal. Vo toukārt – so šaukšto. Pajimsi ė grondīsī, pamėrkīsī vondėnie, paskiau ė grondīsī. Arba īkratīsī pelėnū, no so kuokio skodoro, so pelėnās ė viel trīnsi. So pelėnās lioub gerā ėšsėtrīns, baltā palėks.

(Nukelta i 52 p.)

Žemaitija. Danutės Mukienės nuotrauka

(Atkelta iš 7 p.)

Vo ont kou kepiet lauža?

Bolvės lioubam keptė – kėštė i žarėjės. Daugiausė, ka ėjuom i kolkouza. Bolvės lioubam rautė so knobės. Laukā – dėdliausė, sos-tuosem, rausėm. Tujau sorokousem ė prisėnešėm lauža. Sokor-sem, prisėkrausėm tū bolviu. Iškeps, jiesėm. Nosėmaliavuosem vėsė, nosėtepsėm bavalgėdamis... Bet bova iduomė. Skanė, iduomė. Tuos bolvės apdeg – tuokė vėina onglė, atruoda, ėšėm. Tuokiuos bolvės tas vėdos tuoks mėltings...

Nuoriesės ė saldiau?

No, lioub vėrs ėš cokrėniu runkeliu cėropa. Lioub augins cokrė-nius runkelius... Vo sotarkous, a vėrėns tėn, aš jau tuo nažėnau. No, ougu lioub prėsėvėrs. Tėn pat bova mėškā, brokniu lioub prisė-rėns, broknės tas vėrs so obulės. Broknės, anuos ė tėp vėinas kartės, vo ka so obulės somaišā, anuos ė nakartės – skanės. Lioub tū mėlieni būs daug. Prėsėrėns, vākus ėšgins prisėrėntė. Tū grėbu... Tėp ė paguom.

Jaunā gaspadėnė rėk muokietė sūrī ė douna pagamintė?

No... Vo je miestė given... Ė tuo narėk, vėskas gatavs.

Je pats, tā pėgiau?

Aiško, ė skaniau, ė pėgiau, ė svėkia. Žėnā, kou pats pasėdarė. Nikuokiū, kāp ka saka, „E“ nepridedi, vėskon sava pasėdarė, natūralė.

Duonā rėk laika?

Rėk, ė priveizietė, ė ėškeptė, ė vės tėik kažkāp notaisitė, ka nabūto pardaug kėita, pardaug mīnkšta, ka nabūtom soklekosi. Kė-ta karta sopluokšta palėikt, no tėp, kap sūrīs. No ė nikuokė ta douna naėšėt. A pardaug mīnkšta bovusi – mažā mėltu bovė dieta. Vės tėik ėe tori notaisitė.

Rėk torietė gera rauga?

No va, tas raugs, je pats darītomi ton rauga, kartās ons ėšėt tuoks naskans – vėsėp būn. Par žėima ėe pri mūsa daug kep. Jug kuožnuos šėimininkės douna ė vėn kėtuokė. Vėsa laika ė kėtuokė. Kuožna vėn kėtėp kep.

AJERŪ JIEGA

Mes gėvėnuom Leliūnūs, mona muočiutė gėvena natuolėj. Tas prūds bova vadėnams Gėnesės. Ė ėe lioub daug būs ajerū, dabā nabie ni kuokė prūda – užstatīta gėvėnietė. Ė tā mes ėš tėn lioubam vākā atbiegtė ėe tū ajerū. Prisėrausėm kliebės, parsėnešėm pas tou močiutė. Ėr ana mums sorėš, mes ont kopruos ėr ėtam nešėnė. Valgīsėm tus ajeruos, ėšplėšė ėš tuo vėdorė tou mīnkštėmieli. Ėr ė skanė, ka biški ėe so kartomelio.

Vo dounas ont ajerū nakepiet?

Ne, tuo nabova pas mūsa, aš nažėnau. No, kāp ka saka, ont lėžės kepė, bet ajerū nadiejė. No, daugiausė, bėnt ont tuo ajera tėn, Aukštaitėjuo, anėi kep. Vo mes dedam i bliėkas. No, ajerā, anėi ėr apėtitou – sožadėn apėtita. Arba ajerū šaknis ė gerā plaukams. Sovėrėni tas ajerū šaknis – stėprėn plaukū šaknis. Bet, ka nepa-slenkam. No, dabā ėe vėinuo vėituo ė tū ajerū. Vo kėtor nabie ni būtė. Ėš kor ė bagausi...

KĀP ĖŠLAIKĪTĖ MARKUS?

Smėltie vės tėik kažkāp pūn. Šī žėima aš laikiau pjovėnuos, sausuos pjovėnuos. Ėr ėšsėlaikė lig pavasarė gražiausė markā. Ni sovītė, ni nieka. Sklepė laikītė rėk. Ė dėdėlė gerā ėšsėlaika.

Papasakuojė Buivėdienė Rasa, gėmusi 1942 m., gėvėnontī Jou-dupienu kaimė. Ožrašė Kasperavičatė Aušrėnė

ŠVĖNTĖNĖ VALGĖ

Mona mama bova gera gaspadėnė, mamas sesou pri konėgū, daktarū lioub gaspadėnaus. Pati ėjau i veselės šėimininkautė – lioub vadintė i pagrėndėnės gaspadėnės.

Vėina karta bova garbinga veselė. Tuokiuo kninguo apsėskai-tiau, kāp rėk kimštė kopūstu galvas: tarpās ėšpjautė lapus, prikėštė mesuos, galva sorėštė ėr vėrtė.

Ta išvėrusi mesuos prikimšta kopūsta galva, padieta ont stala, nuostabė atruodė. Klėbuons paklausė, ar gal anou valgītė – gal diel grožė tik ana padieta...

Lioubam veseliem vėrtė daug mesuos, pritasitė roletu, šaltie-nas. Sogalvuosem, kāp tou vėskou ė papouštė.

Atsėgierėmou vėriem saldius kompuotus (tumet nikuokės gai-vas nabava maduo).

Veseliem kėtė lioub ožsėsakītė pu septėnis skėrtėngus tortus: brėidius, stėrnas, ežius ėr kt. Tešlas – biskvitėnės, pertepėmams lioubam vėsuokius kremus darītė, kėtė lioub nuories so ougieniems.

Vasara lioub būtė dėdėlis vargs nes nabova šaldītovu. Lioubam neštė maista i kuokės tomsės, šaltas jaujės, tuolėj lioub reikiėtė laktītė; ėr kuojės sotins.

Papjaus kiaulė, paukštīu ėr reikiės vėskon soruoštė, ėr pėragus, ėr tortus, ėr pierninkus. Vėskon lioub rėks ėškeptė, ėr douna. Na kāp dabar – pėragus, tortus – ėš krautovės.

Dėdėlė veselė, šimtou žmuoniū, priš trīs dėinas lioubam pradie-tė ruoštėis, mažesnė pasėruošėm par dvė dėinas. Lioub papasomdis padiejėju, je šimtou – dvė, je žmuoniū mažiau – vėina. Pėrmiausė lioubam dounā tešla ožsėraugtė (rauginsem dvė dėinas) ėr pėragus ėšsėkeptė. Ka gerā pečiou ėškepsi, tā dounas rėikie lingous. Pėtle-vuotu mėltu douna lioub būtė dėdėlė skani, pėragu mažiau tavalgė, kāp tuos dounas. Ėr naktėmis priš veselė dėrbuom, dėinuos na-lioub ožtektė.

Ūki tuoms dėinuoms lioub vėrs priveizietė. Pėningū namažā lioubo parneštė. Seniau lioub ožmuokies gaspaduorė ėr dar ėšvažiouda-mė svetė dous. Svetė dous ėr mozėkontams, ėr šėimininkiams. Kor baguots, ėr namažā davė. Nasenė ta mada taėšėjė. Vėina karta nu gaspaduoriu biški par mažā ožsėprašiau, toriejė būtė daug sve-tiū, tad mėslėjau, ka anėi atsėlėgins už darba. Bet... Sovāžiava maž-ne vėsė aukštaitė. Ėšvažioudamė anėi ni vėins ni diekou; tėn, matīt, tuokiuos maduos nabova, ka douto.

Vėskuo lioub būs tuos veselies. Vėns tuoks puonalis kabėnie-jies, tā par ausi ožtrėnkiau; gerā, kad na tuo ronkuo pėili toriejau.

Seniau nabova maduos jobiliejus keltė, nasenė, mosiet, pradiejė. Velikuoms, Kalieduoms kuožnos nomėi lioub kou galiedamė ska-niau pasėtėiktė. Pėraga lioub mažne kuožna gaspadėnė ėšsėkeptė, je natoriejė pati pečiiaus, nešies pas kaiminė ėšsėkeptė. Kalie-duoms lioub kiaulės galva ar nuors kiaulės palūpi ėšsėvėrtė ėr

apkeptė. Velikioms, kãp ẽr dabar, liubam kiaušius dažitė, apvėniuojė cėbolaiškės, so brėtvas peilioko ẽšskotėnietė ẽr so vaško ornãmėntus ẽšvediuotė. Daugiausė – so cėbolaiškės, dar je ĩdiesi i kuokius dažus, dėdėlė gražė ẽšės; vėsũ naėšskotėniesi.

Ožgavieniu kãp laukiem! Liubam tou dėina prisėkeptė blĩnu. Lioub važioutė „veselninkã“, pasėkinkė do arklis. Arklė papouštė, jaunasis, jaunuoji, palĩda so mozėkontã. Kėta meta – daktarės, židã, velnė ẽr kėtuokėi ẽšsėmaliauvuojė, kėtė ẽr so lėčĩnuoms bjauriuoms. Pėrmadėinė vakara lioub atbiegtė vãkã: židėlė, obagelė, velniokã. Nu senũ sena nanutrũka ta tradicėjė. Mona vãkã tėp pat lioub ėtė „židėlės“. Mažasis Antanoks vėina karta vėins nuėjė i Salontũ miesta pri sava muokĩtuojė. Muokĩtuos anou pakosuojė nuėtė ẽr pas klėbuona. Kėik tas klėbuons apsėdžiaugė; na vėsė drĩsa pri anuo ėtė. Vãks padainiava, pašuoka.

Papasakuojė Baltrėkienė Angelė, gėmusi 1927 m., gĩvenonti Le-liũnu kaimė. Ožrašė Vasėliauskienė Nėjuolė

API SALONTŪ TORGŲ

Bova torgos, ẽr bova dėdėlis torgos. Ontradėinie ẽr pėnktadėinie torgã bova, no ẽr tėsies tėik žėima, tėik vasara, vėsa dėina, jau pavakarie vėsė važiuos. Ɛ negaliejė ẽšvažioutė, bova tėik pėlns, pradies no dãkta pėrmėjė važiuos, ẽ paskiau kėtė no dãkta važiava. No ẽr ons bova dar rĩsu laikã. Tėn, tamė cėntrė, ẽš pradiũ dar kelis metus bova. Ɛ paskiau, kor Puocios Alioĩzos gĩven, ontruo posie. Tėn bova torgaus krautovė, Muockos kor gĩven. Lioub sakĩs tėms, korėi nažėnuos: „Tėn ĩr torgos, pri krautovės“.

Muockos bova Jostĩns vardo. No ẽr ons pardavė tou vėita – ẽšėjė i Mažeikius, ẽšsėkielė. No, bėndrã vėskou pardavėnies – ẽr ũkėšku biški bova. No ẽ paskiau, jau vieliau, atsėrada transporta, ẽr ẽšnĩka tas torgos. Kolkuožã kãp sosėtvierė, bova tėi torgã sekmadėinės, vės tėik lioub nakti prasėdies. Rĩta meta devĩnės – jau ẽš torgaus nieka. No tėn paršĩokus pardavuojė, grĩdus pardavuojė, no, vėino žuodio, kas kou toriejė, ẽr gielės, vėskou. [...] Paskiau tėn ni kuokė torgaus nabibova, vo bova tėn, kor pas autuobusa stuoti, po tou palašo bova tuoks mažos torgielis. Mažos tas bova. Rusu laikã vėsa dėina lioub bũs. Paskiau, jau Lietovuos laikã, atsėrada dėdėlis.

Papasakuojė Diekonts Konstantĩns, gėmės 1931 m., gĩvenous Salontũs. Ožrašė Rapalis Aurėms

SALONTŪ PĪRAGS

Mama pasakuojė, kad Smetuonas laikã bova tuoki Barbuora pĩragėnė, katra kepė pĩragus, baronkas, pierninkus. Salontũs ẽr alaus darĩkla ĩr bovusi. Sovietu laikã bova konditerėjės cekas, kepĩkla, kor lioub keps dėdėlė skanius pĩragus, stombė ẽšsėakiejusius, porius. Liubam pėrktė pu dėdėliausė blieka.

Papasakuojė Žvĩnkienė Valė, gėmusi 1944 m., gĩvenonti Lavĩũ kaimė. Ožrašė Vasėliauskienė Nėjuolė

Dėrbau Salontũ kooperativė, kontuoruo, paskiau – vėriėjė, vieliau – konditerėjės cekė darbėninkė, teka dėrbtė ẽr vediejė. Salontũ

pĩraga sogalvuojė keptė Salontũ kooperativa pėrmininks Sorvėla Ontuons. Recepta, mosiet, ẽš kuokiuos geruos gaspadėnės bova gavės. Tėkros pĩrags lioub ẽškeptė skanos, par laika vėsũ garbėnams. Pėrmiau mažiau kepė, paskiau – tuonuoms. Žmuonis ẽšgarsėna ton pĩraga, eilės krautovie lioub stuovies. Tuoks garsos pasėdarė. Pradiejuom keptė tuonuoms. Dėrbuom dvėjuom pamainuom – ẽr naktėmis. Kepiem dvėjũ rĩšĩũ: nomėni, kor diejuom margarĩna, ẽr Tauragėni – i anou diejuom svėista. I vėsus – pėina, kiaušėniu, mėiliũ, mėltu, droskas. Liubam keptė ẽr sausainius, ẽr biskvitus. Dėrbuom dvė brėgadas: pėrmuo – Rapalienė Aniceta, Daukšienė Bruonė, Šleinienė Ɛivė, ontruo – Žilĩnskienė Stasė, Beržonskienė Vilėjė. Daug kepieju keities, darba sãligas bova dėdėlė prastas: žėima šalta (ẽš rĩta atėjos kėba bliekas pri ronku nu šaltė), vasara – karšta (pĩliem vėina kėtã vondėni ont galvos). Tėp svėkata praraduom.

Papasakuojė Beržonskienė Jenina, gėmusi 1935 m., gĩvenonti Salontũs. Ožrašė Vasėliauskienė Nėjuolė

Aš, Šiaulienė, Rũta gėmiau 1963 metu lapkrėtė 6 dėina Rusėjuo, Krasnuojarska kraštė, Bogučiana kaimė tremtėniũ Uonuos ẽr Pranė Benetė šeimuo. Ba monės šeimuo auga dã trĩs seseris. 1967 metu vasara grĩžuom i Lietova ẽr apsėgĩvenuom Salontũ miesteli, Kretinguos rajuo. Lonkia Salontũ vėdorėnė muokĩkla, katrou bėngiau 1981 metã. Tã patės metã ĩstuojuo i Klaipiedas prekĩbas muokĩkla. ĩgėjuo pėnktuos kategorėjės vėriėjės kvalifikacijė. 1983 metã ĩstuojuo i Vėlniaus prekĩbas teknikoma (neakivaizdėni skĩrio), katrou bėngiau 1987 metã ĩr ĩgėjuo teknika teknoluoga kvalifikacijė. Tã metã dėrbau valgĩkluo (vėinuo ẽš Klaipiedas muokĩklu) vėriėjė. Nu 1986 lig 1991 metu dėrbau Kretinguos RVKS „Gintars“, katros vieliau pakeitė pavadėnėma i Kretinguos rajona maitėnėma kooperativa, vo 1992 metã reorganizavuos i Salontũ vartuotuoju kooperativa. Tekã dėrbtė ẽr vėriėjės, ẽr pardaviejės, ẽr kepiejės darba. 1996 metã Salontũ vartuotuoju kooperativs bova panaikĩnts. Dėltuo bovau atleista ẽš darba. Tã patės 1996 metã ĩregĩstravau sava (Šiaulienės Rũtas) individualė ĩmuonė. Pradiejuo keptė mėilini pĩraga (Salontũ pĩrago vadėnama).

Salontũ pĩrags baisiausė ẽšpuopoliariejė septintamė dešimtmetie. „Pagerĩntas naminis pĩragas“ – tuoks kepenė pavadėnėms ĩrašĩts pageltosiuo ẽr apėplĩšosiuo sovietmetio veikosės Salontũ valgĩklas teknoluogėnie korteli. ĩr pateikts pĩraga recepts ẽr ẽšsamos anuo gamėnėma aprãšos.

Pri dabar toštė ẽr apleista pastata miestelė centrė eilie žmuonis lioub rikĩsiosės nu šeštuos rĩta – tėik bova nuorintũ nosėpėrktė par nakti ẽškepta šviežė pĩraga. Švėntinis Veliku stals bova naisėvaizduojems ba šiuo gardiesė. Tad švėntiu dėinuoms anou kepė kiaura para. Tam, kad ẽškepto tuona tuo pĩraga, kepiejės šaukies i pagelba šėmuos narius, so katrãs triũsė ẽr naktėmis. Pu tuona par kuoznas švėntės ẽškepam ẽr dabar.

Pĩrags bova brongos, dėltuo tievã anou pėrka tik par Velikas, Kaliedas ar ka i nomus lioub ožsoktė svetė. Atsėmėno eilės pri senuosės kolėnarėjės krautovės par švėntės. Atruoda, vėsos miests kvepiejė pĩrago.

Senuolė pasakuojė, kad Salontũs nu sena švėntiems kepė pĩra-

(Nukelta i 54 p.)

(Atkelta iš 53 p.)

gus nomėi pečiuš, vo kas natoriejė tuokė pečiaus, nešies keptė pas kaiminūs. Gelsvos, minkšts, poros ər kvapnos – tuoki pīraga atsemėno ės vaikistės. Ka ėsmuokau anou keptė pati, ni naītariau, ka pu keliū dešimtiū metu tas darbs ėsaugs i siekminga šeimuos versla.

Napriklausomībės metās, ožsėdarios Salontū valgīklas kepīklā, katruo ketoris metus dėrbau ər kepījė, ər pardaviejė, teka pravertė Darba biržas दौरis. Ka miesta kepīkla ožsėdarė, nablėka kam keptė garsiuojė pīraga, tad so vīro pamėslėjuov, ka galiatomem šiou niša ožpėldītė; dėltuo, kad žmonis tuo pīraga nuoriejė.

Partrauka troka naėlgā – jau po keliū mienesiu ėskepiem pėrmūsius kepalus. Pradiuo kepiem dvėjau ba parstuojė – dėina ė nakti, kol galva pradiejė soktėis. Toukart pasėkvėitėm pagėlbininku. 1996 metās īregistrauom individualė īmuonė. Santaupu natoriejėm. Gavuom ės Kretingos rajouna savėvaldībės 3 tūkstantius litu parama, ož katrou nusėpėrkuom īrongas kepėmou. Maišīklė ər plakīkli jau toriejau – anus pasėjėmiau vėituo ėsėitėnės kompėnsacėjės ės senuosės kepīklas. Toriejėm ər sena kepėma spinta, nosėpėrkuom dar vėina kepėma kruosnelė – tuoki bova pradė.

Pėrmāsės metās lioubam ėskeptė pu 8 kepalus par valonda, pu dvijū metu – 32, vo 2007 metās, atnaujėnė īronga, jau kepiem pu 42 pīragus, bet par švėntės anuo vės tėik lioub prītrūktė. Dabar vėino karto ėskeparam pu 88 mažne dvijū kėluogramu svuorė kepalus.

Daugiausė pīraga noperk Salontūs, namažā ėsvažiuojem ər pu Plungės, Kretinguos, Skouda rajouonus – pagaminta pruodukcėje statuom i 40 prekības vėituo.

I versla isėtraukė vėsa šeima. Iš studėju grīža trīs vākā – dvė dukteris ər sūnos nuorė padė. Vėsė dėrb – kep, vėž, sāskaits ėsraša. Daug jau padė sūnos, Vėlniaus universitetė bėngės versla vadība. Ons atėitie torietom parimtė vadovavėma verslou. Pats tuo nuor. Ons gal ər nakti atsėkeltė, ka rėk, pats jėmies gamintė etikėtės, švėit lėntīnas, klaus, kap pīraga i skarda īdietė, kad formas neprarasto.

Jau šešiulėka metu natoriejau normaliū atuostuogu. Ǝštrūktė tuoliau pavīkst tik darba rėkalās – nepraleido pruoguos apselonkītė maista pramuonės paruoodos Vokietėjuo, Prancūzėjuo. Iš ten parsėvežo vertingu žėniū ər naujū mintiū.

Pagrindinis mūsa īmuonės kepīklas gamėnis – Salontū pīrags. Kepam ər īvairiū rūšiū sausainius, keksus, žagarelius, rėistės, pluokštainius, tortus. Kepamus saldīūsius florentīnus jau skanaun saldomīnu miegieje ər Airėjuo, Italėjuo, Vokietėjuo. Kad kepėnė pėrkiejems vėsumet būtom šviežė, vieno karto ėskeparam na daugiau kap pu 5 kėluogramus sausainiu.

Grūdus perkam ės vietėnė ūkininka ər vėžam maltė i Žemītės kaima (Skouda rajouons) pas Robėna Edvarda (malūns īr īrėngts bovosemė kolkuoza sandėlie). Pėina ər kiaušėnius perkam ės apėlėnkėniūs kaimūs gėvenontiu žmuoniū (torem pastuovius tėikiejus; anū mažie, vės mažiau žmuoniū augėn gīvuolius). Margarina, cokro, mēilės perkam krautovie. Pīragou keptė nauduojem šioulaikėška īronga: kepėma kruosni, maišīklė ər panašė, dėltuo, ka pīraga kepėms ė realizavėms – mūsa šeimuos verslos, torem ės anuo ės pragīvenėmou ožsėdėrbtė.

SALONTŪ PĪRAGS

Sodietės dvėdešimtė kėluogramu pīraga:

12,2 kg aukštiasės rūšies kvėitėniu mėltu, 2,7 l pėina, 2,7 l

vondėns, 1,6 kg cokraus, 2 kg margarina, 200 g vanilėnė cokraus, 480 g mēiliū, 100 g droskas, 950 g kiaušėniu (10), 60 g aliejaus skardū tepėmou.

Pėrmiausė paruošo īmaišala ər paraugėno anou 30–60 mėnotu. I minkīma katėla sobero mėltus, cokro, kiaušėnius, droska, vanilėni cokro. Margarina ėsťėrpėno ont vėriklės. I anou sopėlo pėina ər vondėni, pakaitėno ligi 50°. Tumet vėskou sopėlo i maišīklė ər 5 mėnotas maišau tėsla. Paskiau sodedo so cokro ėsťrintas mēilės ər viskon dar maišau 10 mėnotu. Gerā ėsmaišita tėsla oždėngo druobė ər kėldėno 1 valonda. Ka tėsla ėsťrūgst, formoujo ovaliuos formas pu 2 kėluogramus kepaliookus, katrus sodedo i aliejio ėsťėpta skarda. Kuožna kepaliooka aptepo kiaušėnė plakėnio ər dar kėldėno 10–15 mėnotu. Skardas so kepaliookās sodedo i kepėma kruosni ər 10 mėnotu kepo 240–260° C temperatūruo. Paskiau temperatūra mažėno lig 180–220° C ər dar kepo 45 mėnotas. Ǝštraukusi ės pečiaus, pīraga kepaliookus ėsėmo ės skarduos ər palėikto atviesťė. Pīrags – ovaliuos formas, gražė gelsvuos spalvuos, nasokrėtės, ėsčėlės api 12 cėntimetru. Parpjuovos pīraga, jautas lėngvos vanilina ər pėina kvaps. Pīrags poros ər minkšts. Eso ėsšauguojusi 1971 metu pīraga, katrou kepė Salontū valgīkluo, receptūra, bet pati daugiau tėsou tas kepėma tradicėjės, katras mon perdavė mona vīra mama Šiaulienė Ėiva.

Viskas, kon oždėrbam, tenk pragīvenėmou, kepīklā atnaujintė ər vākū muokslams. Svajuojem api nuosava krautovelė, katruo pateiktomem tik sava kepėnius. Jau matau, kāp ėsđiestītomem vitrinās, nosėveiziejau ər lėntīnelės.

Dabar somduom 12 žmuoniū. Sekmadėini atsikielusi ankstėi skobo i bovosemė ūkėnėmė pastatė īrėngta kepīkla. Sekmadėinie douna mon pati skaniausė – tuos dėinuos darbs mon švėntė, vo pėrmadėinie prasėdė naujė savaitė, ka viel rėk skobietė.

Kepe tėp, kad ər patis galiuomem valgītė. Je patėms neskanė, tuoki pīraga nasiūlisi ər pėrkiejems. Rėk gerbtė savi ər klījėntus. Patiuos mėgstamiausius Salontū pīrags īr pasėikės ər atokiausius šalėis kompėlius – papoušės tėn ər īprasta, ər švėntėni stala. Ba anuo ės Salontū grīžtė – navalė.

Papasakuojė Šiaulienė Rūta, gėmusi 1963 m., gėvenonti Salontūs. Ožrašė Vasėliauskienė Nėjuolė

NOTĖKĖMĀ, VĖITUOVARDĖ

IMBARDA

Ont Imbaries pėlekalnė bova dvars. Dvarininks toriejė doktėri vardo Imbarda. Tamė dvarė bova oždarīts švedu balaisvis. Ta doktė īsėmiliejė i ton balaisvi. Ož ton anoudo abodo nožodė, vo dvars so vėsās žmuonėmis sobīrijė ər sosmoka i pėlekalni. Žmuonis saka, kad Imbaries plekalis tėp vadėnams nu tuos dvarininkātės varda – Imbarda.

SALONTĀ

Kor dabar Salontā, onkstiau bova sala. Žmuonis lioub sakīs – sala ontā. Tėp ər palėka – Salontā.

ALKUOS PĖLEKALNIS

Alkuos pėlekalis – aukora vėita, kor vaidėlutės laužus kūrėna.

Papasakuoję Struopienė Jenina, gėmusi 1935 m., gīvenonti Erlienu kaimė. Ožrašė Vasėliauskienė Nėjuolė

AR NANUORI MEDAUS?

Ka tievā bova dar jaunė, par Velīkas, Kaliedas lioubam važioutė pas buočius. Tėn laukė gausė vaišiems apkrautė stalā: kiaulienas kumpės, dešruoms, sūrės, pīragās, medo, ougieniems ėr kėtuoms gieribiems. Vėsė lioub sosies ož stalū, vėišies, rokousės. Vāka pri stala ėlgā naėškėnties – i ronkas pasėgruobs mesuos gabala, pīraga, ėr laksta aplinkou. Je atėjė kuoks kaimīns, svadėna pri stala.

Par vėinas šventės atėjė tuoks biednos Rimkos Tadeušos, boruoso (palito so kapišuono) apsėvėlkės, pasėkabėna ton palita ėr sieda pri stala. Valgė grėtā ėr ton, ėr ton (mesuos, pīraga, sūrė jem), vo paskiau apsītepė pīraga stuurā so garstītės. Buočios merk aki – bus jouka. Tadeušos, norėjės kōsni, ėšsėžiujė – ožtraukė anam dvāsė, ašaras biegs.

Atsėgavės saka:

– Jūzapā, kuokės tuos tava bėtės, kad tuoki medo neš?

Paskiau vėsė joukies kėts kėtam:

– Ar nanuori medaus?

Papasakuoję Jeblonskienė Regina, gīvenonti Salontūs. Ožrašė Vasėliauskienė Nėjuolė

OŽDARBIS

Suoduo gīvena ūkininks, pri katruo sotarta laika ni vėina merga nalioub ėšbūtė. Vėsė spėliuojė, kas kāp. Viel atėjė jauna, graži mergė, ėr ta naėlgā trokos nuor ėšėtė. Gaspadėnė ana dėdėlė tėka, tā praša pasėlėktė. Ta nikāp nasotink. Tik ka gaspadėnė dėdėlė pristuojė, ta mergė pasākė, ka gaspaduorios ėr anou apsīdės, grabaliuojės ėr lėip ėtė so anou goltė. Gaspadėnė anā saka:

– Pasakīk, ka priimsi goltė, bet paprašīk, ka tik kou dėdesnė lašėniū palti atsėnešto.

Vielā vakarė gaspaduorios atslinka i merguos kamara, šnekėn, bet ana nieka nasaka. Galvuo gaspaduorios – nadržosi tier ėr naro-

koujės. Pargoliejė ėr priš rīta meta gaspaduorios nomuovė tėsė i arklidės. Rītmetie gaspadėnė posrītė kad prikepė lašėniū. Gaspaduorios pīkst ont anuos:

– Kuo taškās tās lašėnės, šeimīna paršėrsi.

– A mon ėškada? Oždėrbau – so gaspaduorio pargoliejau.

Šeimīna tėik juokies, kad longā skombiejė. Gaspaduorios nu tuo laika i svetėmas muotrėškas nabipaveiziejė ė gerā tuoliau gīvena, vo mergas ramė sava laika lioub ėšbūtė.

BAIDĪMA PASEKMĖS

Mergės ėšėjė maudītėis i Pajoudopi. Tuoks Juonis sogalvuojė ėtė anas baidītė. Muotina prašė nabapruotioutė, bet ons naklausė.

Vaikis atsėstuoję ont kalvelės, ėšsėdarė plėks ėr šuok. Tou patio laiko ėr kėts vaikis nojė pri opės. Pamatės Juoni šuokont, ontlėpa ont kėta kalnelė ėr tēp pat šuok. Vo Juonis, pamātės tuoki pat, kap ons, ėšsėgonda ėr sosėrga. Sėrga gera nedielė.

KATĖLA KELIUONĖ

Pu Jakštātiu kaima važėniejė kaliedninkā. Klėbuons važiava so brėkelė, vo zakrėstėjuons – so vežėmo duovėnuoms sosėdjetė. Pas Kobėlio sotarė pavalgītė večerė.

Sosėrinka vaikė, mergas ėr ėš kėtū suodību. Pritrūkos vaišiu, nokabėna nu aša katėla so makaruoninė. Ė ton sotašė. Vėns vaikis ton tošti katėla ėdiejė i klėbuona brėckelės gala. Klėbuonou ėšvikos, kad barškiejė tas katėls ont Salontū brokė.

Kėta rīta atvažiou klėbuons viel pas Kobėlio ėr saka:

– Atvežiau katėla, bet makaruoninė na aš tasosriebiau.

ŽIDELĖ APGAUDĖNIEJĖMĀ

Senās laikās miesteliūs, daugiausė – Darbienūs, gīvėna daug žīdieliu. Žemaitems anėi nadėdėlė tatėka, dėltuo, kad anėi kėtėp atruodė, kėtėp riedies, kėtėp meldies, nadėrba žemelės, bova šmokolninkā, no, bova vėsā kėtuokėi. Dėltuo, pasėtaikios pruogā, žemaitis lioub anėms ėškriestė kuoki špuosa.

Vėina karta atvažiava Maušos pri Eglīnskė so vėsuokioum smolkioum prekiem: adatuom, gozėkās, siūlās, kaspėnās merguoms ėr kėtkou.

Eglīnskė posvaikis ėškīnkė žīdelė arkli.

Ėšėjės ėš truobuos Maušos muš ton arkli, nikāp nagaliedams soprastė, kāp tas arklīs galiejė ėš ėinu ėšlīstė. Vo gaspaduorios saka:

– Douk posbotelkė, sotvarkīsem.

(Nukelta i 56 p.)

Žemaitėjė. Mukienės Danutės portėgrapėjė

(Atkelta iš 55 p.)

Papasakuoję Stonkienė Eldiuona, gėmusi 1935 m., gyvenontį Joudupienų kaimė. Ožrašė Vasėlauskienė Nėjuolė

Ū-TIU-TIU-TIU-ŠĖLTA

Gīvėna tuoks pėjuokalis, katros vėskon liuob pragers, vo anuo muotrėška natoriejė ni drabužiū so kou apsėvėlktė. Vo ta anuo pati nuoriejė so viro vėsor ėtė.

Noėjė vėina vakara pas kaimīna kartuoms pagrajītė, bet vīrs anou i truoba nadržsa vestėis – bova vėsā posplėkė.

Pri truobuos, natuolėj doru, bova pastaifis šiaudū kūlis (stuoga dėina taisė). Ta muotrėška ilinda i ton kūli. Virā laiks nu laika ėsėn atlėktė sava gamtėniu rėkalū, ė vės – i ton kūli. Toukart ta ės kūlė šauk:

– Ū-tiu-ti-šėlta. Virā ėsšėgondė ibiega i truoba:
– Kas če baida?

GELŽĖNSNAPĖ

Kėta karta pijuoks vīrs, niekor nanuoriedams vestėis sava patuos, oždarė anou i sklepa, pasakės, kad niekor ės anuo naėšėto, dėltuo, kad šėndėin lieks gelžėnsnapiu polks ər gal anėi kou nuors padarītė. Vīrs ont sklepa dongtė papilė žėrnii ər sovarė vėsas.

Vėsas so snapās barškėn i dongtī, grūdus lesdamas, muotrėške- lė ər pavierėjė, kad ožpoulė gelžėnsnapė, ər bėjuojė listė ės sklepa.

GĖLTĖNALĖ, RINKIS ŠARPIŪSIUS

Kėta karta noėjė vėins žmuogielis onkstiau priš Mėšės i bažninčė, isėlėpa i sakīkla, paveizietė, kėp atruoda, kor konėgs saka pamuokslus. Ons apsėgrėbė kėšenie rėišotū, ožsėmanė anus patriauškintė, vo kevalus met ont žemės.

Pradieję žmuonis rinktėis i bažninčė: kevalā krent ont anū galvū, bažninčie baršk. Žmuonis ėsšėgondė pradieję biegtė ės bažninčės. Vėns senielis bova raišos, sunkė bapaėjė ər pradieję šauktė:

– Gėltėnalė, rinkis šarpiūsius, vo muni parėnont tabrasī.

KĀP AŠ APSĖŽANĖJAU

Nier tuokiuos merguos, katra nanorieto apsėžanītė. Tabnuoriejau ər aš, nuors toukart mon jau bova mažnė trisdešimtės metu. Bovau graži, darbštī – kėtuos tuokiuos vėsuo suoduo nagėrdiejau. Tik veina bieda bova. Ta mona tievū truoba stuoviejė patemė suoduos pakraštie. Tad vėsė pėrslė, kėp tīčiuoms, atvažiavė i mūsa suoda, lig mūsa suodības naliuob privažioutė – sostuos pri artiau stuovintū. Bet, kėp saka senėjė žmuonis, nier padietėis ba ėsėitėis. Sogalvuojau veina godrībė – mėslėjo, ka anuos mergės ė dabā galioto pasėmuokītė. Vo bova tēp:

Prisėrinkau pėlna kiuoci patīū gražiausiu kiaušiu, sosėlėjau dėdėli sūri so kvīnas ər noėjau ont ruoduos pas sava klėbuona. Tuokiuom mona duovėnuom ons bova baisiausė kontėns. Pasėcėkavėjė, ar tuoki skani sūri pati solėjau. Atsakiau, ka pati. I nomus grīžau patėnkinta – klėbuons pažadieję kažkou tėms vaikems pasakītė.

Sekmadėinē laukiau kėp nikumet – viel toriejau vėlti, ka gal kas nuors ər i mūsa suodības pasėbels.

I bažninčė ėsėjau pasėpoušusi ės vėsā kašta. Atsėstuojuo dešėnie bažninčės posie, šalėp vaikiu. Nuoriejau ės artiau pamatītė ər pajostė, kėp tei vaikė elgsės po klėbuona pamuoksla.

Pamuoksla pabaiguo klėbuons pradieję klaustė vaikiu, kou anėi

mėslėj, ka po suoda biegiuo nu veinuos merguos pri kėtuos. Pradieję sakītė, ka rėk torietė biški rimtoma ər pasakė, ka vėsas mergas nuor apsėžanītė, paprašė ni veina naskaudintė šėrdėis. Natuolėj monės stuoviejė tuoks rauduonskroustis vīroks. Ons posbalsio atkėrta:

– Ne jau, klėbuonieli, būs tēp, kėp mes nuorem!

Ėr tumet aš jau nebėškėntiejau:

– Nė! Būs tēp, kėp klėbuons pasakė!

Tēp bovau ėsėjautusi, ka tus žuolius, mosiet, do kartus dā pakartuojuo. Tas Juonielis (mona būsėms vīrs) vėskon gėrdiejė. Ons bova dėdėlė pamaldos, klausė kuožna klėbuona žuodė. Kėp sīkis, ont kėtuos sobatuos ons ər ožsuoka pas muni. Na vėins – so pėršliu.

So Juonelio trisdešimi metu jau kėp karto gyvenam. Nuors ons ər kėtuokė būda, na tuoks dailos kap aš (ės kaktuos sveista netepsi), bet aš anou mīlo ər ožveizo na mažiau kap kėtas muotrėškas savūsius. Ožaugėnuov karto aštounis vākus.

Tēp ka je nabūsi atvėpusi, nabūsi ər ėsštėpusi. Vėsas mergas nuor žanīteis. Nuorietė naožtenk. Kārtas rėk ər galva dėl tuo pasoktė.

Papasakuoję Maskvītienė Aniceta, gyvenontį Nasrienu kaimė. Ožrašė Čiesna Algis

VESELĖS PĖRTIE

Aš aštuonis metus dėrbau suomėskuo pėrtie. Čė ta pėrtės i natuolėj, ož mūsa tvėnkėnė. No ər dėrektuorios bova sergous, daugiau ər ož anou rėikiejė dėrbtė. Liuobo valītėis. Ė vėsumet, atvažiavos kuokė veselė a krikštīnuoms:

– Šėimininkė, rėk padietė.

Padiesio. Liuobo, ka ė tū dainū dainoutė ė vėsuoikiū, vėsėp bova. No ka parvažioun tēi jaunėjė, pati liuobo paruošio bačkaliatė. Padėdo taurės, padėdo dounas, droskas. Ė toriejė pamėrkītė tou dounelė i droska ər ėsgeritė anou. Avietīna daugiausė liuobam ipėltė. No, ər pasėsveikins so tievās ė patoukart ilės. Vo tēp jau liuobam pėršliu pastuotė kuojė. Atsėsesma ont slėnkstė, tā bolvės skotam, tā kou nuors kėtkou dėrbam, ka kou nuors doutom – tā botelka, tā saldainiu. Liuobam tatā tēp rinktė. Ka jaunūsius ilėid, tuojau pat nugarėjė mozėkonts. Kā tēi senuovėskė mozėkontā ožgrajīs „Sok sok ratieli, sok i vėina posė, pasakīk, mergelė, ar to mona būsi?“, toriejė tēi jaunėjė suoktė. Ė vėsė sosklės i šalis ė palėks rata, vo jaunėjė šuoks. Vėsuoemenė šuoks. Toukart ruošės pri stala, ės valgītė, pavalgītė.

No, vo ontroujė dėina liuobam tou pėršli kartė. No ər tas pėršli toriejė ėsšėpėrktė, no je ne, ta jaunuoj undies a ronkštousti, a kuokė joustā, a kou nuors kėta; jau anuo kartė nagal. Ė pasakīs tas jaunasis tam pėršliu prakalba: „To malavā, to esī malagis. Malavā, ka tuos tvuoras dešruom i aptvertas. Nier nikuokiū dešrū. Ėr tēp tuoliau, ər tēp tuoliau...“

No, ər tas pėršli nikāp negal apsėgintė, baėšmaloutė. „Pėršli melagi, elgs lėižuvis poudamas laižītė...“ Paskiau tas pėršli ėsšėperk. Toriejė ėsšėpėrktė, vuo je ne – kartė...

Aš atsėmėno, mona vīrs bova mozėkonts šėtā, no ər so klarnieto grajėj. Grajėj tuokė Juockalė veselė. Jau mes ruošam, saka, ton kartė – nebier mūsa tuo pėrslė. Vo pri mėskelė gīvėna tēi žmonis, Juotskā tuokėi. Ėšbiegam, saka, jėrgou mona, tas mūsa pėršli pasėkuorės jau. Vo ons tik vaidėna pasėkuorės: pažasties sosėrėša ė pro kakla če ėsķėša tou šniūra, padarė tēp, ka atruodīto, jog tėkrā ir pasėkuorės. Leižovis ėsštīsės, saka, Jėzus Marėja. Jau anuo muotina, saka, tėik kriukė – mėslėjė, ka tėkrā pasėkuorė...

LIUB PAVUOGS JAUNUOSĖS

Vakali, jug lioub pavuogs jaunosės. Veina karta aš pėrtie dėrbo, aš darbavaus– nebova ni juokė baliaus. Tik ivažiou mašinelė. Paaiškijė, ka veselninkā pavuogė jaunoujė, atvežė pri monėi pėrštė. Sakau, tamstas galėt tris dėinas siedietė, ka tik nepagalvuoto, ka tamstas pri monėi i pirti atėjuot.

Atsėvežė anėi šnapšės, ožkondas sava, ė vėiš. Ė aš pati privėišėjau. Paskiou jau patis pradiejė rokoutė, kad nagal tēp darītė, ka tor grītė – veselė pasėbėngs. Ėr ėšvažiava.

Papasakuojė Lapinskienė Regina, gėmusi 1933 m., Vėnskienė Bruonislava, gėmusi 1933 m., gīvenontės Joudupienu kaimė. Ožrašė Kasperavičatė Aušrėnė

JOUDUPIENU KAIMA GĖIDUORĖ

Joudupienu kaimė ĩr ėšlaikīta senūju Kalnū gėiduojėma tradicėjė. Gėiduořė: Grėcios Stanisluovs, Petrauskis, Stonkienė Aldiuona, Stanevičė Juonis, Turauskis Ontuons, Zūbė Albins, Kobėlienė Uona, Boivīdienė Rasa, Bertašienė Regina, Kobėlios Pranis, Kobėlienė Uona, Zobienė Jadvīga, Zobīs Albins. Priš Velīku šventės, vėsa gavienė kuožna pėnktdėini api dvėdešimtės žmuoniū (prisėdėd ėr kėtė kaima žmuonis), sosėrinkė pri vėina a kėtā, gėid Kalvarėjės Kalnus. Gegužės mienesie pri kaima kuoplītieliu gėid Majo (gėismės Marijė pagerbtė). Seniau par Krīžiaunas dėinas (tris dėinas priš Šeštėnės) lioub ėtė i kapus gėiduoťė Vėsū Švėntūju lėtanėjė, Dievs mūsa prieglauđa ėr stėprībė.

Papasakuojė Bertašienė Regina, gėmusi 1962 m., gīvenonti Joudupienu kaimė. Ožrašė Vasėliauskienė Nėjuolė

ERLIENU KAIMA GĖIDUOJĖMA TRADICĖJĖS

Erlieņu kaimė par gavienė vėina karta par savaitė ĩr gėidamė Kalvarėjės Kalnā. Par bodīnės, metėnės, trisdėšimtėnės kaima žmuonis tēp pat atgėid vėsas rėkalingas gėismės ėr ėlgūsias Kalnus. Kėtė mėnavuo ėr pėnkīu ar dešimtėis metu artėmūju mērėma metėnės. Gegužės mienesie gėidam Majo. Onkstiau – pri kaima kuoplītelės, dabar – pri Abrotė, paviesėnie. Sosėrenk nu dešimtėis lig pėnkīuolėkas kaima gėiduořiu.

Papasakuojė Struopienė Jenina, gėmusi 1935 m., gīvenonti Erlieņu kaimė. Ožrašė Vasėliauskienė Nėjuolė

SALONTŪ GĖIDUORĖ

Paskotėnio laiko sosėdarės būrielis gėidam dešimti metu. Ni vėina namuokiejė, pu vėina, pu vėina, gražesnės balsās muotrėškas ėr prisėšnekėnuom, pasėmuokiem. Gėidam ba instrumėnta budīnies, metėnies. Nu biednū ožmuokesnė najemam, nu kėtū – nuors ont vaistū. Tradicėškus, nasotrumpintus Kalnus gėidam. Puotėrus dailė, truopnė atkalbam, naskobiedamas, kad žmuonis napapėktintė.

Papasakuojė Jeblonskienė Regina, gėmusi 1939 m., gīvenonti Salontūs. Ožrašė Vasėliauskienė Nėjuolė

BUDĖNĖS, LAIDUOTOVĖS, METĖNĖS

Mama, Ropeikienė Uona (gėmusi 1910 metās) vedies muni i budīnės nu trijų mėtu. Kalvarėjės Kalnus tēp ėr ėšmuokau gėiduoťė.

Narėk nikuokiū kningu. Majo gėiduoťė – tēp pat galio ba kningu.

Graba so nabaštėko diejė ont dėdesnės skrinės ar specelė sokalė plati soula. Nabaštėka lioub ėšlaikīs tris paras. Kalnus ėšgėiduojos, davė pavalgītė. Laiduotoviems lioub pjautė kiaulė, kėtė – ėr verši. Mesuos ėšvėrs. Kuošėnas, svėista, sūrė, kavuos dous. Pri Gedrėmu davė ėr ougu ėšvėrtū. Rita meta, priš išvežant, lioub pavadinīs pavalgītė meselės. Pīraga, kavuos dous. Vo pagraba (paskasīnu) nabova.

Vežėma, so katrou vežė nabaštėka, žėima poušė egliems, vasara – beržās. Metėnės (praėjos metams po laiduotoviu) baguotesnė mėnavuojė tris dėinas. Dvė dėinas meldies, gėiduoťė Kalvarėjės Kalnus, vo tretiojė dėina šuoka.

KRĖKŠTĖNAS

Krėkštėnas lioub šėik tėik keltė. Vākus nadėdėliūs krėkštėjė; bėjuojė, kad nanomėrto. I krėkštėnas lioub sosėrinks artėmėjė, gėmėnės, kaimīna. I kūmas bikuokiū navadėna, kou nuors vīkosėsius ėš gėmėniū, kaimīnu.

PRIBOVIEJĖ

Ka gėmė mona mažesnė bruolė, seserīs, kvėitė priboviejė Vaškienė ėš Šatramėniū kaima. Ana bova na tēp sena, stombi muotrėška.

Ka noplaus, sotvarkīs, paruodīs lelī. Vākams pataisīs večerė ėr ėšės. Tievės, je toriejė, atsėlīgėna pėningās ėr svėista, sūrė devė.

Papasakuojė Stonkienė Eldiuona, gėmusi 1935 m., gīvenonti Joudupienu kaimė. Ožrašė Vasėliauskienė Nėjuolė

PRAVARDĖS

Erlieņu kaimė žmuonis bova vadėnamė tuokioms pravardiems: Anozīs klėbuons, Anozīs kriaučios, Kazlauskis klaiķsis, Vaičios uožnogaris, Vaičios gondrėnis, Vėnckos beserīs, biesos, daulėnis, daubėnis, meistros, cibelė, pipka, balondīs.

Papasakuojė Struopienė Jenina, gėmusi 1935 m., gīvenonti Erlieņu kaimė. Ožrašė Vasėliauskienė Nėjuolė

KĀP PRIVĖIZIETĖ PLAUKUS?

Lioub so moilo plautė, parsėplautė so kiaušio ė paskiau, a ka jau acta bova, so acto parsėplaus, ka būtom blėzgesīs.

KA MERGELĖS BOVUOT, ĖLGAS KASAS TORIEJĖT?

No, vėsėp. Lioub pins. Ė kasa ont kasuos statė. Vo ka tēp – kouda. Kėkvėina dėina sosoks i vėina bėza, sopins, sosoks ožpakalie. Vo ka jaunas mergelės bovuom, ožpakalie tēp sosoksi, sosoksi. Mona mama nešiuojė so skaro.

JOUKĀ APLĖI MALEVUONĖS

Kėta karta bova mūsa kaimīnė. Atejuom i laiduotovės (žėima bova). Tatā veizam, Jezus Marijė, kuojės našal, bet šalta, vo žondā vėinā muotrėškā ka deg, ka deg. Vo so raudonoujo buruokelio tuokios rėtenius ana besontī ėšsėpaišiusi...

Sava gīvenėme nė aš malevuojaus, nė kou. Ni so kou. Natūrali bovau vėsa omžio. Ė vīra gavau naturalī. Tuokart nieks namalevuojies.

(Nukelta i 58 p.)

(Atkelta iš 57 p.)

*Papasakuoję Rėikienė Agripina, gėmusi 1936 m., gyvenanti Lai-
viū kaimė. Ožrašė Kasperavičatė Aušrėnė*

SENUOVĖNĖ GIELIŲ DARŽELĖ

Mama dėdėlė milieję gielės. Giedrėms, mūsa kaimėns, bova agronomo, lioub atnė sieklu, vo mama anam dous jau praaugintu daigū. Mūsa darželie auga jorginā, pamatėnės ruožės, nastortas, lėnelė ėr vėsuokės kėtuokės gielės. Bova padarėtas vėsuokiū formu klombas. Anas apkraus vėinuoda dėdoma akmėnelės, anus so balto muolio nodāžīs.

Papasakuoję Stonkienė Eldiūona, gėmusi 1935 m., gyvenanti Joudupienū kaimė. Ožrašė Vasėliauskienė Nėjuolė

Mamelė bova gieliū milietuojė, anā kuozna gielėle bova graži. Anuos darželie poikavuos rūtas, gvazdėkelė, guoštautā (fliuoksā), blėzgėš, astras, nastorcėjės, pėnavėjės, bėjūnā, auskarelė, rodbe-kėjės, jurginā (vasarėnė ėr rodėnėnė), kleuomės, japuonėškas plukės, tolpės (pilpuonā), lėipsnelės (salvėjės).

Kapus priveiziejiem so mamunelė (buočielis bova mērės). Ont kapās auga rūtas, duobėlėlė, šparā, ėr vėskas. Vasarėniu gieliū senās laikās nieks ont kapū nalioub dėigtė.

Papasakuoję Žvinklienė Valė, gėmusi 1944 m., gyvenanti Laiviū kaimė. Ožrašė Vasėliauskienė Nėjuolė

DARBA PASĖDALĖJĖMS

Kāp tievā darbus lioub pasėdalintė?

Tievs lioub parės ėš darba pavargės. Muotina nomūs vėskuo vėina patī tvarkė, vėrė, taisė. Vo ons – ons tvarkies laukė – a malkas paskaldīs, a kou nuorītās. Nieka nataisė.

Mama plaus, vuoniuo apmerks. Kuokė gera skalbėma priemuonė ė pelėnū šarms! Vo dabā kuokiūs tročūs plaunam, kuoks žmoniū sergamoms, kraujuotaka, galvas, vėskas. Serg ė serg. Vo onkstiau? A mūsa tievā sėrga?

Papasakuoję Urbonienė Valerjė, gėmusi 1936 m., Urbuons Ontuons, gėmės 1926 m., gyvenou Kadagīnu kaimė. Ožrašė Kasperavičatė Aušrėnė

...NOŠĖLĖS, NOPLOKĖS... VA, KAM – Ī PATALKĖ

Šuoktė, skaituos... Kėta karta patalkė bova. No ėr mes ėsėm šī vakara šuoktė. Patalkie kėik tən gausi nomėgtė – kuokė adīna... Vo dedam ė grindī. Ka lioubam ėtė ė talkas, vėsėp bova. Nabėbova laika apsėrėngtė. Lioubam pasėšuoktė ėtė so tās patės drabuzės. Pri prūda priėsi, atsėprausī, nosėšlaustīs, vėsas dollkės nosėdolkīnsi ė lieksi. Tuokės bova tuos soeigas. Tuokiū, kāp dabā, nabova. Čė – koncertā, čė tas, čė dā kas... Vo toukart paprastā grajīs ė soės, šuoks, ė vėskas.

Papasakuoję Lapinskienė Regina, gėmusi 1933 m., Vėnskienė Bruonislava, gėmusi 1933 m., gyvenontės Joudupienū kaimė. Ožrašė Kasperavičatė Aušrėnė

AŠ – ŽEMAITĖ

Jė, aš žemaitė, mona vėsė žuodė žemaitėškė. Tėp ėr pas mūsa. Ė kad ėr anūkielis, vakāli, kartās nebsopront. No, bikou, sakau, noėk, tatā parnėšk ne krieži, bet kriutuoli kuoki a kou. Ons nabžėna, kas tas ė. Ėk, vakāli, parnėšk cierninku. Cierninkā ė degtokā. Nuėt vėizietė tu cierninku:

– Močiutė, nie tu cierninku. Vo kou ons mėsłėj, nažėnau. Ons ėiška tu cierninku... Ėr cierninkā, mažieli, padietė dieželie...

LUOVAS BOVA SO ŠIAUDĀS

Toukart tū suopku Žemaitiūs nabōva. Bova luovas arba tapšans. No tapšans bus tuoks tatā atsėsiestė, atsėgoltė. Luovas bova so šiaudū šienikās. Šiaudū veiziejė rogėniu. Luovas apatė bova šniūrās ėšpinta. Šienikus siova ėš austa marškuona audekla. Šienika maiša prikiši šiaudū ė anuo vėdorie padarā skilė, ė bova luova goliėtė. No, tou skilėlė tēp tuokė palėksi, ka galiėtumi ėgrėbtė, ka galiėtumi šiaudū prikėštė. Ka galiėtumi pamaišitė anus. Vakarė, ėdams goltė, ė ton skilė ėgrėbės ėšportīnsi, ka būtom mīnkštā. Skilė lioubam palėktė, druobolė ondėngsem ont vėršaus.

SIEJUOM KANAPIUS

[...] Bova kanapiu. Dabā nieks nabaugėn. Žmuonis daug nasiejė. Daržā kuoki, daržieli. Ožsies ė spėrgėnė bus. Paskiau tus kanapius neš džiautė ė pirti. Ėšdžiuvovins, ėšlauš, padėrbs. Dėdlė stėprė šniūrā bova ėš kanapiu. Tatā ė suksi, ėšmīnsi jau, ėššokousi ė suksi ont matara. Tuokėi bova matarā.

Doubas kėtė vadėna pėrtė, dā kėtė – džiauvovė.

Ėšdžiuvėn, ėšlauž, tus kanapius, ėšdolkėn, ėšbrauk. Tėp pat, kāp ė so lėnās.

Tuo doubuo bova pėčios korams, tomsi bova. Dabā vadėn tou patalpa daržėnė, toukart vadėna jaujo. No, tuoks žemaitėšks žuodīs – jaus. Javā bova vėžamis, ė vadėnuos jaus. Ė jaujė galė bova pėrtės. Pu vėino stuogo. Tėp, kai ė vasarėnė pri tvarta. Tėp bova pri jaujė pėrtės. Vo tamė jaujė bova tik šiaudā, šėinā sokrautė. Vėituo daržėnies. Tėn tuo pėrtie nieka. Pėčios ė ė padarėtas lėntinas lėnams. Pėčios so kamėno.

KĖTA KARTA BOVA PERENĖS

Bova tuoki nedėdelė, kap dabar vasarnamielis, maudīkla. Soulā tən bova. Vėins, do, trīs. Aukštiau nabėisi. Akmėnū bova, ont tuo ondėns – garā. Kėtū bova pri prūda. Vo kėtū nabova. Žėima ėšbiegsi ė snėiga. Bova muolėnė bliūdā nosėpraustė, paskou – bliėkėnė, bova ė medėniu. Vuonelės tuokės padarėtas. Dā senesnės laikās.

REIKIEJĖ SOTARTĖ (LĖNA KELS)

Ėš tievū atsėmėno kap pasaka. Nopjausi, sostatīsī... Ne pjausi, bet rausi so vėsuom šaknim, sostatīsī ėr džiuš. Ė je jau šlapė – ė pirti. Ka jau siekla pėbrīs – kolsem. Pasėdies ont žemės, vo tuokėi spragėlā. Ont ėlga mėita. On gala – šniūrielis, vo čė tēp – tuoks miedīs. No, ėr va, ė soksi. Toriejė muštė, toriejė sorokoutė ė vėina. Je neteisingā – sunkė. Tink, tink... Reikiejė sotartė. Je nasutarė, jau sunkė muštė. Čė kap bielžnas skalbėms paprūdė.

BIELĪZNU SKALBĖMS

So koltovė. Viel tēp pat. Toriejė muokietė, toriejė sotartė. Svarbo

sotartė. Je ne – jouksės bikas ėdams par kėimus. Jė, kon ėe skalb. Vėinam patem sunkė. Bielžnas ė pelėnus arba pelėnū šarma padėrbsi, verdontė vondens ont pelėnū ontpėlsi, nostuovinsi ė pridiesi bielžnas. Ė diesi on pečiaus vėrintė. Vėrinsi ė paskiau nešis patalīnė. Marškėnė, kelnės. Jug vėskas bova ėš marškuona. Lėna. No ėr nešis i paprūdi. Je vasara – gerā, vo je žėima – eketė ėšsėkasi. Vadėnuom – žlogti skalbam. Pamėrkīsi ė davai so koltoviams. Bova meistrā. Klumpės dėrba, koltovės sveistou muštė. Ėš karta kėšā i šarma, diejė ont pečiaus ė vėrėnā. Valonda, dvė pavėrinsi. Ė ėsi i paprūdi. Kāp kas toriejė, kėts toriejė prūda dėdlė artėj. Kėts – laukūs... Bova meistrā. Klumpės dėrba, koltovės, sveistou muštė.

Papasakuojė Rėikienė Agripina, gėmusi 1936 m., Rėikis Anicets, gėmės 1935 m., Rogėnienė Jenina, gėmusi 1935 m., gėvenou Laviū kaimė. Ožrašė Kasperavičatė Aušrėnė

SKALBĖMS

Kāp Tamstas skalbieties?

Prūdė. Bova soulalis tuoks ė tuokės koltovės bova. Lioub vėrintė tuokiūs katėlūs. Dies drabužius ėr barsīs pelėnās – miediu pelėnās. No ėr ont ognėis šotins ė vėrins puo valonda, dvė. No, ėr paskiau ims ėš tuo katėla laukon, nėšės i paprūdi. No, ėr ėšplotins ondėnie, ė skalbs so koltoviams, pakuol tus pelėnus vėsus ėšskalbs. Plaus ė plaus tus drabužius. Vo, tuokėi persilė tabova kėta karta. No, patalīnės... Kėta karta tēp vadėna. No, tievū tuoks patarėms bova. Ont patiū drabuži apėbarstīs tās pelėnās, ondens ožpėls ė vėrins. No, puo valonda, posōntruos valonduos. No, ėšims a i kėbėrus, a i kuokius, ė ėšsėnės i paprūdi. No, ėr dous so koltoviams. Ka priš kuokės šventės ėšėisi, ė klausīs. Ėr veinamė kėimė: tėku taku, tėku taku, ė kėtamė kėimė... Priš kuokės šventės lioub plautėis drabužius. Ėk ėk... Ī sūnkė, žėnuok. Nomėnė drabūžė, pakuol ėštompā vondenie, pakuol ėšplaki. Vėins naėšplaksi, dvėjau sostuojė plak. Ekėtė ėškėrs žėima, no tuo eketie ė plaksi, darbousīs. So seserim. Prėskolbts. Specelė, bova souls padėrbts, ėr aušinsi drabužius. Nenuorint sotarsi. Tėko, tako, tėko, tako. Ėšėt.

Dainiuotė nabova kumet. Ī darbs, rėk padėrbtė. Priš šventės. Velīkas, Sekmėnės, no tas dėdliuosės šventės – tiktā. Pagrindėnė – priš Velīkas. No, ka sokėls kartās... Vo par žėima, kas tau...

Papasakuojė Abrutienė Stepanėjė, gėmusi 1933 m., gėvenonti Erlienu kaimė. Ožrašė Kasperavičatė Aušrėnė

BOVA PAPERSTĀ

Kāp Tamstas Mamitė lioub daritėis?

Paprastā. Bliuskelė, sėjuonielis, ė vėskas. Vo kvartūga toriejė nomėi nešiuotė. Pri koknės, pri vėrtovės. Ka nenosėmazguotom, je kuo, biškė šliūkš šliūkš i savi ė nosėsloustā. Dabā kalats Ī, vo toukart bova kvartūgā.

Papasakuojė Abrutienė Stepanėjė, gėmusi 1933 m., gėvenonti Erlienu kaimė. Ožrašė Kasperavičatė Aušrėnė

PAS ŪKININKUS

Pradiejuo tarnautė nu septīniu metieliu. Pradiuo avis ganiau. Īdous kuo nuors ožkōstė pavakarė – avis mon ėr atims. Ka paaugau dėdesnė – karvės ganiau. Drabuželius dous dėdėlė prastus, kėtū pėimėnū nešiuotus, luops ont luopa. Gīvuolius ganont, po medius karstontėis vėsā drapanas sopliešiau. Pamatė kaiminė tuokė noskarosė, tīčiuoms dar daugiau šlebelė sodraskė ėr lėipė pasakītė, kad ana tēp padarė. Gaspadėnė nieka nablėka, kāp kėtus drabuželius pastuoruotė. Na vėsė ėr gaspaduorė baguotė bova, nabova ėš kor tū piningū pajimtė. Metūs karta soknelė lioub pasiūtė. Skaudiausė, kad alguos nedevė. Dėrbau tik ož pavalgīma.

Ėšėnont ganītė gaspadėnė lioub Īdous botelka so mašėnavuoto pėino. Ganont karvės ta pati kaiminė viel pamuokė – prisėdiėtė ton botelka pri karvės papa ėr prisėmėlžtė pėina. Kuokius tris kartus tēp ėr padariau. Rodėni, rītmetie, jau pašalos, basuoms kuojuoms ganītė lioub ėšvarīs. Ėr lauksi, ka ta karvė grėtiau blīnu pridarītū – biegsi, įsėlepsi, atšėlsi grėtiau kuojelės. Saulė pakėla, šalnuos nablėka, ė viel vėskas gerā.

Vasara – tā vėsumet basė. Pu rogėinas rėšont pėodus, kuojės lioub krovėnas būs. Žėima gaspadėnė lioub doutė kuokiū prastiesniū vėlnuoniū siūlu – nu pat maža muokiejuo nosėnerėtė žekės. Tievš bova šiaučios, lioub padėrbtė medpadius (so klumpės napėjau). Kas tretė švėnta dėina gaspaduorė lioub lėstė pasėėlsietė.

Ka tarnavau pri vėinū ūkininku, anėi toriejė kuokiū šešiū metieliu dokrelė. Šėimininkė tou sava dokrelė vės mīlous, bočious, plaukus pins, vės apsėkabėnusi. Aš veiziesio ėr mėslīsio: „Kāp gerā, kad aš mamas natorio. Kad muni tėik mīlieto, kāp aš gailietiuos, ka ana merto“.

Ketoriuolėktus metus ėjau, ka stuojau ož posmergė. Reikiejė ėr karvės mėlžtė, ėr rogius rėstė, vėžėmus krautė, griebtė. Dėdėlė sunke bova šėina kraunont ont galās.

Papasakuojė Vasėliauskienė Bruonė, gėmusi 1929 m., gėvenonti Laviū kaimė. Ožrašė Vasėliauskienė Nėjuolė

Bovuom aštounė vāka, tievā nagaliejė ėšmaitintė. Par žėima ėjuom i muokīkla, i Peldius, vo vasara – tarnautė pri ūkininku. Nu vėiniulėkas metu pradiejau ėtė pu svieta. Pėrma meta – pas Raudī – vāka kavuotė. Ka mažis ožmėgs, lioub oždoutė bolvės nuskosėtė, lapu prilaužītė. Mažiesnis mona bruolis ganė žōsis. Anuos apnėka, ons ėr parbiega nomėi kriukodams. Paskiau tarnavau Žalgėriūs – pas ūkininkus Kontrėmus. Anėi toriejė 50 aktaru žemės, geras naujės truobas bova pasėstatė. Tvargings, pavėzdings bova ūkis. Tuoliau nu nomū bova tvartā: atskėrā kiaulininks ėr kėts – karviems, veršems. Ėšvietės bova dvė: vīrams ėr muotrėškuoms – doubės bova ėšmūrītās. Kontrėms toriejė ketoris arkljus: do – darbėnius, do – ėšėiguoms.

I bažninčė, i atlaidus vėžė arklės, katrus vadėna Ežio ėr Žekė. Pėlna vėžėma lioub prisėsvadintė šėimīnas ėr somdėniū. Vėsė lioub pasėpouštė, gaspaduorios apsėmaus baltuoms pėrstėniems. I arklīū kartius mergas lioub irėštė baltus duobėliulus ar kėtas gieles. Ėr lioubam vazioutė tēp švėntėškā.

Kontrėmienė mon bova pasiūdėnusi dėdėlė grāžė soknelė, rūžava, pro gėlsvoma, sporgelės pakaišīta. Gaspaduorė lioub doutė

(Nukelta i 60 p.)

(Atkelta iš 59 p.)

drabužiu, ەر kuožnā dēinā, ەر ēšeigā. Dous lēnēniū siūlu, ēssėau-
sem gražius audeklus. Apsėavė bovuum medėnėm klumpėm, va-
karė, kad spėrsi anus pu soulo...

Darbū reikiėjė daug nodėrbtė. Daugiausė darba bova pri lėnū.
Lėnus norautė, galvėnas nošokoutė, ėsmerkusius ėsškeistė, viel
sorinktė. Minė jau so mašinuoms, reikiėjė tik i anas idietė, ėsimtė,
paskiau so brauktoviems nobrauktė, so jiekelės nošokoutė. Pri Va-
sėliauskė lig pat vieloma lioubam mintė – ėsškėntiesi karto so lė-
nelės Dieva mūka. Paskiau kabinsi lėnū koudieli ont prieverpstės ەر
vėrpsi, ەر vėrpsi, plaksi ەر plaksi kalvarato, soverptus siūlus ėsłėn-
si ont lonktė, padarīsi gėjės, ėsškalbsi, ėsđziuvinsi ەر tumet jau
galiesi apsemestė audekla ەر austė. Baisė bova daug darba.

Rogius dėdėlė tėka rėstė. Baisė dailius piedelius muokėjau so-
rėstė. Nošėlsi, vėnamė vondėnie būsī rogius rėšont, vakarė biegsi
i prūda ėsšėmaudītė. Naspiejė pjautė ni kuoks vīrs, tėp grėtā lioubo
rėstė. Bovau nosėnierusi kontėplės ės nūšoku. Siūlus sosėverpsio
pastuorā, so sakās nusėtėpsio, isėspėrsio ەر – par laukus.

Griebtė pėivas nabluogėjuos, vo jau rogėinas sunkė bova grieb-
tė. Tėka karvės mėlžtė, dešimti karvī so ronkuoms grėtā pamėl-
žau. So ronkeliems vėskon nodėrbuom. ەر dar dainiuodamė, švėl-
piuodamė. Kuokės balsās lioub ozdainiuotė! Ėk, ək...

Priš vasaruojū vežont, ėsšėšlous jaujė šuokems. Kad šuoks...
Ėr lonkuo, ەر pėivuo lioub apsėbadīs aikštėlė berželės.

Mozėkontā bova kuožnamė kaimė, tuoks Petkos Jūzops, meist-
ros grajėjė so armuoniko. Žanėjontėis ons vedom ės pėnkiū kapei-
ku nukalė žėidus.

Baisė linksmė seniau bova žmuonis. Vakarās lioub sosėrinktė i
truoba žaimuotėis, žėida dalintė. Pas vīkusius ūkininkus – saulė
lėdas, gal vėsė ėtė goltė. Lioub lėstė ėsšėmėiguotė. Vasara ەر pa-
kaiti galiejė pakrėstė ož kuokiū šakaliū. Mergas par pakaiti nuorie-
sem ėsšėplautė, kad nabūtumem nuskrondosės. ėsšėveliesem,
apsėvėlksēm švarės drabuželės. Šėltas vasaras bova, natuoki gamta
kap dabā. ەر patėms apsėšvarintė reikiėjė.

Kuožnamė kaimė bova pėrtės. Ūkininkā lėda vėsėms nauduo-
tėis, patīs lioub pakortė, vondėns ožkaistė. Će pat lioub būtė prūds –
ėsšėkaitėnės, ėsšėplėikės, ėsšėveliejės so vantuoms, ėsšėmaudīsī
tamė prūdė. Po pėrmo vīra pieries, paskiau – muotrėskas.

Dėdiōji žlogta lioubam skalbtė so koltoviems. Pelėnus ėsšė-
sėmsi, so verdontio vondėnio ožpėlsi, ka nosėstuvies, nopėlsi.
Pamėrkės, kad daužīsī, kad daužīsī so koltoviems, dvėjau daužīsī,
toriesi sotartė, kad gražė skombieto. Tuolėj lioub būs gėrdietė,
kaimīna žėnuos, kou dėrbī. Našvaresnius tamė pelėnū nuovėrė dar
lioub pavėrintė. Prūdė eketė lioub prakėrs, šaltamė vondėnie ės-
skalausi, ėsšplūdorsi. Lėnėnė, sunkė. Lioubam pu dvė sokėbosės
grėižtė. Padžiausi, žėima, kad tvėskies saulie. Paskiau ont kočėla
sovīniuosi, tėp ėspruosavuosi.

Gers vaikiis lioub prisėlėgtė gera alga – 250 litu. Dar pasielė:
grūdū, lėnū (lioub židou pardoutė). Vīkės vaikiis lioub dvėratī nosė-
pėrks. Kėts par metus ėsšėkaulis nu ūkininka pėningū, ėsšėim-
bliuos, ka rėks atsėskaitītė, parėtins ūkininks par stala lita. Mergas
lioub prisėlėgtė pu 100 litu, šešīs cėntnėrius grūdū. Sāžiningė ūki-
ninkā algas lioub atėdous. Dar soknelė pasiova. Kontrėms gers
bova. Ka atvažious kuokėi šmokolninkā, kuojėnės lioub nopėrks.

Papasakuojė Daukšienė Elėna, gėmusi 1925 m., gīvenonti

Jakštātiu kaimė. Ožrašė Vasėliauskienė Nėjuolė

Pas ūkininkus Kontrėmus Žalgėriūs bova dėdėlė gražos gieliū
daržielis, anuo vėdorie – dėdėlis apskrėtėms, vo tėn vėsuokiū se-
nuovėniū gieliū: rūtu, žėmžiūgu, nastorcėju, šloutieliu. Tėp pat židiejė
pėjuolkas, katruos vakarė dėdėlė kvėpiejė, gegožės, našlėlės, duo-
bėlėlė, bėjūnā, cėcuorė (kāp lėlėjės), jurginā vėsuokiū spalvū, ber-
nardinā (batelė), žėimėnė jurginā (getluonė – anus vadėna kepo-
riems, židiejė lig pat vieloma). Lioub sakīs: „Oī, gražos, gražos
Kontrėmū ūkielis, par vėsa kaima ėjė kvapielis“.

Tievėskie tėp pat daug gieliū vasaruoms židiejė, mielėnā – vė-
juoklis, dėdėlės žėidas kāp trūbās (vomzdelės), karklelė baltė ەر
rūžavė, baltgalvės, Amerikas baltagalvės.

Papasakuojė Daukšienė Elėna, gėmusi 1925 m., gīvenonti
Jakštātiu kaimė. Ožrašė Vasėliauskienė Nėjuolė

VAIKĪSTĖS, JAUNĪSTĖS ATSĖMĖNĖMĀ

Vaikistie nabova lėngvė – dėdėlie šeima, dešimtės vākū, tievā
bažemė. Gīvenuom Vaitkevičiū dvarė. Tievs, ka bova jauns, bova
ož vaiki tamė dvarė. Alga gava metu galė, gers vaikiis lioub gaus
150 litu. Tievs pasakuojė, kad nabova prastė žmuonis tēi Vaitkevičė.
Posiau lėnkėškā šnekiejė. Paskiau puonus ėsšėvė ži Rusėjė. Dvarė
bova cėmėntėniem grindim vėrtovė, kamėnė sodžiaus lašėnius,
mesas, dešras, palėndricus. Vaikė iēs i kāmėna, parsėnės i kama-
ra lašėniū, vo i kamėna ilės kātėna. Sena pana Marijė, dvarininka
sesou, atras ton katėna ەر šauks ont anuo. Kara laikė tamė dvarė
bova lėguonėnė. Raškažė natoriejuum: puokarė laiks, metu galė
tievā gaus tik grūdū maišieli.

Paagė ejiem i Imbarės pradiuos muokīkla, paskiau – i Kalnalė
aštonmetė. Klumpiū nešiuotė napriėjė – aviemies gomėnės batās.
Valgiem, kon mama ėsšvėrė. Rogėnius mėltus par sieta nosėjuos,
īdies bolviu, ėsšvėrs, smetuona īdies, so rūgšto pėino, ەر tašėsem.
Posrītė – kuošės, kartās ەر kiaušėnės ėsšėks. Pėitams – buruokīnė,
kastėni tonkė sosoks, pri bolviu ės varškies šmakala (padaža)
lioub padarīs. Vakarienė ėsšvėrs konkolīnė, kroupinė. Ėjuom ougau-
tė, grībautė. Kāp bagīvenuom, tievalis šventiems (Velīkuoms, Ka-
liėduoms) lioub parūpins mėltu, mamelė nuors kou nuors padarīs,
kad pasėjosto švėntės. Veršieli papjaus, kad būto Velīkuoms me-
suos, pīraga ėsšėks. Jezos Marėjė, kāp lauksi tuo pīraga. Kartās ەر
pierninku ėsšėks. Esam gīvėnė Šateikiūs, natuolėj bažninčės. Dė-
diōji šeštadėini lioub bažninčiuo švėntintė vondėni, ogni. Mama
lioub lėips parnėštė tuos ognėis. Pasėversī kėmpėnė ont vieluos ەر
biegsi. Par Velīkas mama lioub gražiau apsėriedīs, pasėstrajīs kriėži
ēr anamė atnėš margū kiaušiū.

Toukart nabova drabužiū pėrktė, švėntiems lioub nopėrktė me-
džėguos ەر pasiūtė mergeliems soknelės. Tievā avis laikė. Mama
lioub apmegs vėsa šeimīna. I bažninčė ėjuum, bova gerā. Kalie-
duoms eglėlė lioubam pouštė saldaiņu popierelės, kaspėnelės at-
lasėnės, kor vėina posė spindontī so vuobolās.

Par Žuolėnė muotrėskas lioub sosėskabitė žuoliū, kėittu, mietu,
grūdū varpu, īdies dagi ەر nešės i bažninčė. Puotėrus muokė davat-
ka Marelė, vėina raiša kuojelė. Lioub vėstėis i Gargždelės kapus,
isėlėisem i kuoplīčė, kad nieks napamatīto. Lioub nosėvestė ەر i
bažninčė. Konėgs tėrausės, kuo ėsšmuokuom. Konėgou ož prilėidė-
ma pri Komunėjės nieka namuokiejė, Marelė atsėlėgėna, kāp ma-
ma liou būtė sorokavusi. I muokīkla ejiem paprastā apsėdarė. Ma-

ma liuob augintė daug vagorklu, po dešimti-pėnkiuolėka maišū no-
veš i torgo, i Plungė. Ėš tū piningū ėr apdaris vākus muoktiklā.

JAUNĪSTIE VAKARELĒ BOVA FAINĒ

Imbarie bova kultūrnamis, sosėrinks jaunims ėš vėsū posiu.
Mozėkontā – ėš tuo patėis kaima. Je kas šuoktė namuokiejė, riuog-
suojė kertie. Tėisė ėš šuokiu – pri karviu. Kolkuožė karvės mėlžau.
Ka žanėjāus, soknelė toriejau trumpa, kapruonėnė, balta. Bova žėi-
ma, šalta. Kažkėik maista atsėnėšė svetė, onkstiau ėr svėista, sū-
rė, mesuos liuob atsėnėš.

*Papasakuojė Žvinklienė Valė, gėmusi 1944 m., gīvenonti Laviū
kaimė. Ožrašė Vasėliauskienė Nėjuolė*

ŠUOKĒ

Kāp rėk itėktė kėts kėtam?

No kāp... Jug ėr tas gīvenėms. Mergātė i vėina ėsėmīl, bernioks –
i kėta, gal būtė, vo gal i ton patė, sosėjung, praded draugautė. No,
padraugau, praded augintė augintėni. No, vėsėp būn. No, matā, tėik
mergātės, teik vīrā, korei šuok daugiau, geriau, toukart ėr sosėro-
kou. Vo je mergātė tik sied atsėsiedusi, namuok šuoktė, ėr anuos
nieks naved šuoktė. Ka aš namuokiejau šuoktė, tā nieks navedė. Ī
svarbė vīrou mokietė šuoktė. Jė nemuokiesi šuoktė, stuoviesi arba
siediesi ė veiziesi, kāp kėtė šuok. No, valsos geriau, polka nakėik
mon tasekies. Lioubam ėtė i šuokius, šuoksi. Aš ne tēp daug ta-
muokiejau šuoktė. Vedo ėlgā vākštiojiev.

*Papasakuojė Urbuons Ontuons, gėmės 1926 m., gīvenous Ka-
dagu nu kaimė. Ožrašė Kasperavičatė Aušrėnė*

ŠUOKIS – PAGRINDINIS

Tjevā must' nalėda naktimis šlaistītėis?

Kėta karta jaunimou šuokė bova. Šėtā bus Mėšės, pu Mėšiū
parėtont ėš bažničės – jau šuokė ĩ. Ė ėsi i šuokius, pabūsi, saulelė
lėsas – vėskas, nomėi. Ne kāp ka dabā – dvilėkta valonda ėt i šuo-
kius. Kas tau, saulelė kavuojės – jau i nomus. Ė pasėbėng šuokė.

Vo kuokiuom dėinuom liuob būtė tėi šuokė?

Sekmadeinės. Pu peitu. Ėš bažničės parėtont, pu Mėšiū, ožėisi i
šuokius. Ėr pabūsi lig vakara. Saulelė lėsės, ė jau nomėj. Vėsė
tuokart klausė. Mozėkontā nograjīs paskotėni soktėni, ė vėsė no-
mėi. Ė nabie.

Vo kāp liuob prasėdietė šuokė? Kuoks pėrms šuokis?

Pradies grajītė ėr soėt. Bikuoks, nalioub skėrtė. Jė ė nieka na-
būs, mozėkontā grajīs, grajīs, tujau vėins, kėts atės, daugiau, dau-
giau, ė soėt.

Šuokis bova pagrindinis soėjėms?

Pagrindinis jaunima soėjėms. Tuokart nabova nē tū kompiute-
riu, nē tū televizėju, nē radėjū nabōva. Tik ėš bažničės ėšėsi, panas
pradies šalīgatvės vākštioūtė, tujau so vaikės sosėtėks, sosėro-
kous, kamė ĩ šuokė kuokėi. No, parvažioujint ožvažious ė pasė-
linksmins. Dainiava, dėdėlė dainiava jaunims. Vėsuokiū dainū, aš

nemuoko ni pasakītė. Aš ne dainininkė tabovau.

*Papasakuojė Abrutienė Stefanėjė, gėmusi 1933, gīvenonti Erlie-
nu kaimė. Ožrašė Kasperavičatė Aušrėnė*

MELDIES Ė DAINIAVA

Mūsa bova tuokė sėima. Žėima meldies. Aš vėsū mažuojė bo-
vau, aš nieka nadėrbau, mon ĩdous kontėčkās ė lėips gėiduotė.
Tumet vėsė geiduojė. Vo ka jau nagavienė, tā liōbam dainoutė. Ė viel
aš liuob dainioutė pu pėrmo, vo anėi – ož gala. Ė tēp atėsėmeno
kap šiandeina. Aš tēp jau nemuokiejau prėtartė – ontruojė balsa
natoriejau. Ė pragīdau ontroujo balso, na pėrmoujo. Ė mama:

–Vo, vo, vo Regina tor ontrouji balsa, aš mėslėjau, ka ana nator.

Ėr aš dėdėlė daug dainū muokiejau, bet ka tēp šėndeina, naba-
muoko – juk tėik metu nabdainavau.

Mona doktie ĩ, nanuoru gėrtė, bet ana ĩ kuoristė. Ė anou maža
ėšmuokiau, maža tebibova, kuokiū septīniu metieliu, ėšmuokiau
daina; mamas ėe viel daina ta bova.

Mes ėš Joudupienu bovuom, Joudupienūs ė tebesam. Tiktā mes
gīvenuom pri kelė, vo parkielė i kaima. Ėe sokielė vėsus, vo tēp
mes gīvenuom pamėškėlie. Ka ėšėisi, ta tuokė mada bova, pru
dorīs ėšėisi – daina. Ė kėta vakara dainioui ė klausīsi, ka mėškė
aids atsėlėip tava žuodės. Atsėgėrst aids, ka tēn dainioui.

JAUNIMA MADAS

Mūsa mada, ka mes jaunė bovuom, ėjiem i šuokius, šuokiūs –
dainas. Atsėstuojė grajītė, sosieduom vėsas mergės, dainoujem.
Vo dabā jaunims... Aš nematau... Šėtā mona anūkelė: Ana ničniekor
vargšėlė naišėt, parvažioun, būn, nikuokiuo linksmibie, ė ta anuos
daina, ĩsėkėš tatā i ausės tou radėjė, mozėka. Ė šauk, ka nagal
soprastė, kas tēn anuos ĩr, kuokėi tēi žuodė, kas tēn. Nieka. Mon tas
napatink.

*Papasakuojė Lapinskienė Regina, gėmusi 1933 m., Vėnskienė
Bruonislava, gėmusi 1933 m., gīvenontės Joudupienu kaimė. Ožra-
šė Kasperavičatė Aušrėnė*

A vaikīstie pri Tamstu bova pėrtiū?

Ne, kas tau... Pėrtės bova tuokė: Bova dėdėlė kobėlā, kor kėta
karta liuob žnuonis mesa sūdīs. Ton mesa ėšims, pakabins so-
džiuvintė. No tou kobėlāti ėšplaus, ĩpėls vondėns, atkaitėnė šėl-
ta. – Pėrtės. Vot, kuokėi bova laikā.

Vo šloutas a muokiejiet rėštė?

Douk, sorėšio.

Kumet rėk pradietė rėštė?

Pakuol dā lapā nabėrst. Vo je lapā praded bėrtė, jou ta šluota
nabder. Gal ė ba lapu. Bet so lapās ĩr gerėsnės. Šlouta so lapās i
pėrti liuob neštėis nogarā noplaktė.

*Papasakuojė Abrutienė Stepanėjė, gėmusi 1933 m., gīvenonti
Erlie nu kaimė. Ožrašė Kasperavičatė Aušrėnė*

VĖSĖ ŠVĖISĖIJĒ METĀ

(Nukelta i 62 p.)

(Atkelta iš 61 p.)

Vėšė švėisėjė metā – pas buočius, pas vėinus, kėtus. Vėskon pradiejau soprastė, vėskon diejaus i galva. Par Velikas novažiauom i Kūlsuodi, parvažiauom eš bažninčės, Prikielėma, gėidam gėismės: Karalienė dongaus linksminkimės, Marija, Kristo kor nešiuojė, eš nomėrosiu kielies, Aleliuja, melskis ož mumis, Aleliuja. Vo sesutė, katra bova gal dvėjū metieliu, lim tim tium gėiduojė.

Buočios, mamas tievs, dėdėlė mumis miliejė. Lioub grajītė so smoiko, ont dėdėlies krasės (zedlė) atsėsiedės, ēr aš šalėp atsėsiesio – klausīsios. Dėdėlė tėka smoika mōžėka.

Buočios – mozėkonts, anuo sūnā – tēp pat mozėkontā. Buočios toriejė gera balsa, kaiminā lioub sakīs: „auksėnė gerklie“. I vėdori truobuos vakarė lioub padietė soulali, atsėsies vėins, plies so armuoniko, buočios – so smoiko, sūnā – so trūbas. Buočios lioub sakītė monėi, kad, ka aš paugisio, ons ēr muni ešmuokīs grajītė. Naspiejė – ešėvėžė i Sėbėra. Vo kāp lioub būtė iduomė: atės sobat-vakarīs, tievs lioub sokamandavuotė sūnus grėtiau apsidėrbtė. Nosėpraus, ešės i priongi ēr pradies grajītė. ēr prisėrinks pėlns kėims žmuoniū. Ka šuoks, tik nakti ešsėskėrstīs.

Vėšė šeimuos virā toriejė instrumentūs, buočios ešmuokė sava vākus gerā grajītė, lioub vėšė ešė pu veselės, bodinės. Buočios sūnus Jūzapou, Augostėnou, Edvardou, Petrou, Celestinou, Zeniou, Bruoniou bova ož vaduova. Ka vežė i Rusėjė, Kūlupienūs sosvadėna i vaguonus. Ka pajodiejė ešeluons, anėi ožtraukė „Marijė, Marijė“, so trūbās pritarė, pati gėrdiejau, eš muokiklas parėdama.

Vėšė grīža, ēr vākā, ēr bāba, tik buočiaus kaulelius vieliau parvežė. Instrumentūs ešsauguojė, parsėvežė, paskiau ēr naujū nosėpėrka. Jūzaps vės tuobolėnuos, bova garsos mozėkonts.

Seniau ēr pagivėnė žmuonis lioub sosėrinks, pradies dainiuotė, patīs linksmėnuos kāp ešmanė, nareikiejė nieka organizoutė. Jau nims ējiem i šuokius. So armuoniko grajīs, būgna muš – šuokam. Paskiau sostuojem: mergas – vėinamė galė, vaikė – kėtamė. Vaikė trauk daina (vaikė tōr vėina vedontioji). Mergas klausuomies, kritikoujem. Vaikė notėlst, mes tujau ožvedam kou naujesnė, kou gražesnė daina. Šuokuom valsa, polka, padispana, ratelius: „Šiaudū batā“ ēr kėtuokius, kas kuoki muokies – ožves, muokiejiem dainiuotė, muokiejiem šuoktė. Vo dabar – pasėtompims. Baisė naskanė.

Vaikistie pas buočius eš tieva posės vės lioubam važiuotė. Tieva bruolis, mona kūma, sesou dar jaunė bova, muni miliejė. Kūma toriejė klietie kamara, kor mėiguojė, kartās – ēr pakaiti. ēr aš pri anuo lioubo nobiegtė. Vėina karta atėjė kūmas draugs ēr pasėjoukė, kad ons pana batorīs. Aš baisė sopikau.

Anoudo lioub dainiuos tėik gražė – tėka mon anū klausitėis.

Ta klietės mon, vākou, bova dėdėlė iduomi. Ont aukšta vėsuokiū rakondu bova prikrauta. Daugiasė mon tėka eš medė druoztė daiktā. Vėns tuoks nadėdėlis, dailos spuotkielis bova. Babūnė paaiškėna, kad i anou lioub sodietė maista pėimėnims. Nopluoviau, nogrėndiau ēr parsėvežiau nomėi sava vėsuokėms daiktelems sosėdietė. Radau ēr vėsuokiū senū mezgėniū. Vėins nertėnis žals, so piniems. Ešsėkėrpau tas pīnės, džiaugiaus, čiopėniejau, kėšenie išėdiejusi nešiuojaus. Ka ešmuokau nertė, pati stėngiaus sau ē kėtėms kou nuors nomegtzė, soknelės pasiovėnietė. ēr dabar, je žmuogos apsėrėngės pėrktėnės drabužės, aš naatmėno, kāp ons bova apsėriedės. Je ronku darba – išėdedo i galva. Daug mezgiau: soknelės, nertėnius, lėimenės, bliuskas, kuostiumelius. Sovietėnės laikās nabova nieka pėrktė, vėšė lioub kuoltė, kāp aš muoko megstė. Lioubo lėiptė

jimtė i ronkas vėrbalus – ēr toriesi gražiausi daikta. Mon vėrbalus i ronkas idėvė tieva sesou, ka mon bova šešė metelė. Pamuočkė apsėmestė, akis ešverstė. Pamatīsio kou nuors iduomesnė, jau nuoriesio ešmegstė. Nabova tuo, kuo nasogebietiuo ešmegstė. Par dėina ausio, ausio, vakarė – megsio. Dabar žmuonis skundas depresėjė. Seniau žmuonis nažėnuojė, kas tas īr; ēt ton dėrbi, ēt ton. Depresėjė – slinkiu lėga. Imkis darba, dėrbk – ēr nasėrgsi.

Gėiduotė ešmuokau būdama dėšimtėis metu. Bābūnė vės vėdies gavienės petničiuoms pas kaiminus gėiduotė Kalvarėjės Kalnus. Lioub idoutė kningas; tēp ēr ešmuokau nu vaikistės vėsas ont puomietės. Vėsa givėnėma ējau gėiduotė i bodinės, īr tekė ēr vestė, būtė pagrindėnė gėiduorka. Prišauktė īr lengviau, vaduovu – vėsa atsakuomībė.

Tievā toriejė 18 aktaru žėmės, auguom devinė vākā. Par triemėms tievali ešėvėžė, vākā so mamō palėka.

Tievs atsėdūrė Arkangelska kraštė, nabova kuo valgītė, žmuonis sotėna, pradiejė mėrtė. Daktars lietovis patarė biegtė, nobraizė plana. ēr tievoks parbiega. Ni pasa natoriejė, parbiegės nējė eiškuotėis, niekor nējė, prisėbėjuojė – vėsor ējė mama. Pu Stalina mėrtėis gava prisėpažintė; vės tėik tuo pasa reikiejė.

Ka tievieli ešėvėžė i Rusėjė, bovuom trīs mergelės, ka grīža – dar šešė vākā atsėrada. Kėts kėta augėnuom, sunkė dėrbuom, daržus raviejem. Nertė nu šešiū metieliu ešmuokau. Tieva sesou išpraudė vėrbalus, karvės ganidama so kablioko mezgiau dainiuodama. Mama audė, kaiminė audė, paokatėjė siestė pamieginėtė, pamokė, kāp raštus sovertė, tuolin – daugin, baausdama pati atrondi, kāp geriau, gražiau. Priaudiau daug abrūsu grabnešems, staltiesiu, dėvuonu (luovatiesiu), vėsuokiū ronksloustiu kėluometrās eso priaudusi. Torio dvejės staklės. Vėinas nadėdėlės Vėnckos padėrba, vo senuovėnės nu vėinuos muotrėskas nosėpėrka. Raštus kor nuors pamatīsio – patėks, bet tėka ēr pagal savi pakeistė, spalvas pati pasėrenko. Eš senū audeklu daug kas tėka, bet daug keitiau pagal savi. Audiau pu darba, bovau bėngusi Kartėnas vėdorėnė muokikla, paskiau – Paneviežė gidromeliuoracėjės teknikoma. Dėrbau Kretinguos Meliuoracėjės stafibas valdībū – ešdėrbau tēn dėsimti metu, kol svėkata pradiejė šloboutė. Gavau invalidoma, bet vės tėik 1976 metās pradiejau dėrbtė Plugės imuonie „Minėjė“. Pu Lietovuos Napriklausuomībės paskelbėma – tēp pat Plungės imuonie – tik jau „Linomeda“. Takelius, dėdėlius takus tūkstantės vežė i Norvegėjė, Švedėjė. Lioub leistė ēr patė raštus sokortė. Luovatiešės, pakluodės tēp pat audiau, daugiau – raštoutas.

Eš mona trijų vakū austė nuoriejė muokitėis dokitė ēr vėins sūnos, kėts īr siedės i staklės, bet napatėka. Mažasis sūnos Ruoberts dėdėlė so ūpo audė. Lioub parės ons eš muokiklā, pavalgīs ēr – grėtā i staklės. Vakarė dar tabėbėld staklės... Pu ketoris, penkis ronksloustius lioub ešauštė. Dabar sūnos Airėjū, bet saka, kad staklėlės nomėi tegol būn. Eso ešmuokiusi daug ēr kėtū audiejū. Dėdėlė struopi muokėnie īr Šėlgalitė Ingrida. Priš ketoris metus drōsė priėjė par Parcinkolė atlaidus ēr pasėsakė, kad dėdėlė nuorieto ešmuoktė austė. Jau ketoris metus muokuos, vės atbieg pu pamuokū. So tuokė okata Ingrida muokies, dėdėlė imli īr. Vėina karta paaiškėnā ēr sopront. Lėngvė tuokė muokitė. Torio gīslėlė bėndrautė so jaunimo. Dabar muokau dvė palongėškės – muotina so dukrelė pas muni vės atvažiu.

Papasakuojė Jėblonskienė Regina (1939–2013), givėnusi Salonūs. Ožrašė Vasėliauskienė Nėjuolė